

KENTTÄPOSTIA

Nro 2/2022

Viesti sotiemme 1939–1945 veteraaneilta

Kaarina Alvajärvi
on Vuoden Lotta

● Sivu 5

Valtiovalta pohtii
veteraanien
perinnetyötä

● Sivu 5

Tietopaketti
veteraanieduista

● Sivu 13

Koiviston
sankarihaudat
ilkevallan kohteena

● Sivu 15

Perinnetyötä
nuorisolle

● Sivu 17

Sotaveteraaniliitto kokousti Tampereella

● Sivu 3

Teemalehti avaa sotilaiden elämää asemasodassa

Suomen armeija vietti 80 vuotta
sitten ensimmäistä asemasotakesää.
Se ei suinkaan ollut lekottelua, vaan
täyttä sotaa.

Asemasodassa jatkuvana uhkana
olivat vihollisen tarkka-ampujat,
vanginsieppauspartiot ja
tykistökeskitykset.

Sentään huolto pelasi, ja elämä
juoksuhaudoissa yritettiin tehdä
niin kotoiseksi kuin mahdollista.
Kotirintama osallistui sota-
ponnistuksiin omilla tavoillaan.

KENTTÄPOSTIA

LOTTA
SVÄRD
SÄÄTIÖ

Julkaisijat:

Suomen Sotaveteraaniliitto
Rintamaveteraaniliitto
Tammenlehvän perinneliitto
Lotta Svärd Säätiö

Ilmestyy neljä kertaa vuodessa

Kustantaja:

Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600, 00521 Helsinki

Päätoimittaja:

Sakari Martimo
Puhelin: 0400 800 290
Toimitussihteeri:
Ariela Säkkinen
toimitus@sotaveteraaniliitto.fi

Toimitusneuvosto:

Jukka Halonen (pj)
Heikki Karhu
Markku E. Tuominen
Maili Hanski

Lehtitilaukset ja
osoitteenmuutokset:

Riina Lillfors
Puhelin: 041 315 0196
riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi
Terttu Kettunen
Puhelin: 050 543 8787
terttu.kettunen@rintamaveteraaniliitto.fi

Ilmoitukset:

Isto Valkeapää
GSM 044 722 5926
isto.valkeapaa@sotaveteraaniliitto.fi

Painopaikka:

PunaMusta

PÄÄKIRJOITUS 14.6.2022

Mitä lotat nyt tekisivät?

Tätä kirjoittaessa Suomi on juuri päättänyt hakea Pohjois-Atlantin puolustusliitto NATO:n jäseneksi. Päätös syntyi eduskunnan historiallisen yksimielisellä äänestyksellä tilanteessa, jossa itänaapurimme Venäjä käy raakalaismaista sotaa Ukrainassa.

Tässä poikkeuksellisessa maailmantilanteessa olisi helppo tuntea pelkoa ja epävarmuutta, ja siksi sortua tekemään päätöksiä, jotka eivät olisi oman arvomaailman mukaisia. Vaikeissa tilanteissa aikaa pohtimiseen ja asioiden puntaroimiseen ei ole, vaan päätösten pitää syntyä nopeasti.

Me täällä Lotta Svärd Säätiössä käännyimme usein niin kiperissä, kuin arkisemmissakin tilanteissa viisaiden lottiemme puoleen ja kysymme, miten he toimisivat. Olemme saaneet lotilta perinnöksi viisaan, uutteran ja rohkean naisen mallin. Se on hyvä malli paitsi meille säätiössä toimiville, myös kaikille muillekin ihmisille.

● *Svensk resume sidan 10*

Olemme kysyneet lotiltamme myös, miten he toivovat meidän toimivan tulevaisuudessa sitten, kun heitä ja muita sotiemme veteraaneja ei enää ole. Lottien meille antama tehtävä eli säätiön tarkoitus on pyhä: naisten kouluttaminen erilaisten kriisitilanteiden varalle, avustustoiminta sekä lottaperinteen vaaliminen. Kohdistamme toimintaamme tulevaisuudessa myös yhä enemmän lapsiin ja nuoriin – lottiemme toiveen mukaisesti.

Veteraanityön tulevaisuutta pohditaan myös valtiotasolla. Valtioneuvoston kanslia on asettanut työryhmän, joka selvittää ja laatii ehdotuksen siitä, kuinka veteraanien perinnettä tulevaisuudessa säilytetään, hoidetaan ja vaalitaan osana suomalaista yhteiskuntaa. Lotta Svärd Säätiö on kutsuttu mukaan työryhmään. Se ilahdutti meitä, sillä lottien panos sodassa oli merkittävä niin kotirintamalla kuin sodan etulinjassakin. On erittäin tärkeää, että se tuodaan esiin myös tulevaisuuden perinnetyössä.

Jos vielä palataan tämän tekstin otsikkoon ja kysytään, mitä lotat tekisivät nyt tässä maailman tilanteessa. Uskon, että he katsoisivat luottavaisina tulevaisuuteen ja tuntisivat suurta ylpeyttä kansainvälisestä, yhtenäisestä, rohkeasta ja vapaasta Suomesta. He toimisivat aktiivisina yhteiskunnan jäseninä, jotta myös tuleville sukupolville jää kotimaa, jota rakastaa ja josta voi ylpeä.

ANNE NURMINEN

Lotta Svärd Säätiön toiminnanjohtaja

TOIMINNANJOHTAJALTA

Nyt on aika rekrytoida

Maailmalla on tällä hetkellä käynnissä ainakin 40 aseellista konfliktia tai sotaa. Monet niistä ovat kestäneet jo vuosikymmeniä ja ovat maantieteellisesti kaukana meistä. Venäjän hyökkäys Ukrainaa toi sodan lähemmäksi meitä kuin pitkään aikaan on tapahtunut. Tämän sodan tapahtumat herättivät meissä suomalaisissa tunteen aivan kuin olisimme itse kokeneet saman. Hyökkääjä on rajanaapurimme, jonka kanssa olemme pyrkineet elämään sovussa aina syyskuun alun 1944 lähtien.

Ymmärrän hyvin niitä, joissa Ukrainan tapahtumat ovat

herättäneet pelkoa ja niitä sotasukupolven ihmisiä, jotka ovat ahdistuneet. Muistot 1939 - 1944 tapahtumista ovat nousseet esiin aivan uudella tavalla. Yksinäisyyden torjunta on ollut veteraanijärjestöjen toiminnan keskiössä jo vuosia. Tämän toiminnan tarpeellisuus nousee nyt uudelle tasolle.

Venäjän hyökkäys on saanut suomalaisten jo ennestäänkin korkean maanpuolustustahdon vahvistumaan entisestään. Reserviläisjärjestöihin on ollut suorastaan jäsenryntäys ja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) kurssit

ovat täyttyneet ennätysvauhtia. Jossain määrin tämä innostus on heijastunut veteraanijärjestöjenkin suuntaan. Aina-kin kiinnostus esivanhempien sotapolun tutkimiseen on kasvanut. Tällaisen innostuksen soisi näkyvän myös käytännön veteraanityössä. En muistuta varmasti ensimmäistä kertaa, että tarvitsemme edelleenkin tekijöitä veteraanien, heidän puolisoitensa ja leskiensä tukityöhön. Ihmiset eivät kovin helposti itse tarjoutu, joten uusien mukaan saaminen vaatii monesti sitä, että pyydetään mukaan. Nyt on tähän otollinen aika.

Naiset tekivät sodassa merkittävää työtä. Tunnuksen omaavia veteraaneja oli huh-tikuussa keskuudessamme 3800, heistä naisia yli 2000. Lisäksi pääosa veteraanien puolisoista ja leskistä on naisia. Naisten merkitys sodassa ja jälleenrakennuksessa ansaitsee kunnioituksemme. Sen vuoksi meidän on pidettävä heidät myös tukityöme keskiössä. Puhumattakaan siitä, että heidän työnsä perintö on säilytettävä ja siirrettävä tuleville sukupolville.

Pääkirjoituksessa kysytään, mitä lotat nyt tekisivät. Vastaus on ilmiselvä; he toimisivat

kaikin tavoin isänmaan parhaaksi. Tämä on meidän kaikkien velvollisuus.

HEIKKI KARHU

*Toiminnanjohtaja,
Rintamaveteraaniliitto*

Sotaveteraaniliiton Liittopäivää vietettiin Tampereella lämpimissä tunnelmissa

Sotaveteraaniliiton XXX Liittopäivää vietettiin tänä vuonna Tampereen Torni-hotellissa. Aiemmin kaksipäiväisenä vietetty suurtapahtuma on mm. veteraanien iän kohotessa muuttunut yksipäiväiseksi, mutta yleisöä se keräsi yhä paikalle yli satapäisen joukon.

Veteraanejakin oli joukossa ilahduttava määrä, ja kauan odotettuja lämpimiä kohtaamisia niin veteraanien kuin liiton kentän väen kesken oli ilo seurata.

”Täällä sielu lepää!”, huudahti eräs rakastettu, liiton sosiaalityössä pitkään mukana ollut veteraanityöläinen.

Kuluva vuosi on Sotaveteraaniliitolle merkkivuosi, sillä se viettää perustamisensa 65-vuotisjuhlaa.

”Kiitämme tällä juhalla veteraanisukupolvia uhrauksistaan isänmaalle ja liitto- ja yhdistysaktiiveja liitomme 65 toimintavuodesta”, luonnehti liittopäivää isännöineen Pirkanmaan piiriin puheenjohtaja **Seppo Rantanen** tervetuliaissanoissaan.

Päivän yllätysnumerona nähtiin Kalervo Kummolan tuomat terveiset juuri MM-kultaa voittaneilta Leijonilta.

Myös Tasavallan Presidentti **Sauli Niinistö** huomioi juhlayuoden liittopäivään lähettämässään tervehdyksessään.

”Työ sotaveteraanien ja veteraaniperinnön hyväksi on ollut mitätävää. Työssä on ollut mukana tuhansia vapaaehtoisia, jotka ovat vuosikymmenten aikana pitäneet huolta veteraaneista sekä heidän puolisoistaan ja leskistään. Kiitän lämpimästi maamme kunniakan-salaisten hyväksi tehdystä työstä.”

Ajankohtainen perintö

Veteraanisukupolvi ja heidän perintönsä on tällä hetkellä ajankoh-
taisempi kuin koskaan.

”Tänä aikana koemme taas, monille yllätykseksikin, ettei itsekäs vallanhimo, väkivalta, viha ja pahuus ole kadonneet tätä maailmasta. Ne näyttävät voimaansa, joka tuhoaa sitä, mitä on rakennettu – onpa se kaupunkia, hyvinvointia tai rauhaa”, muistutti emeritusarkkipiispa **Jukka Paarma** päivän juh-
lallisuuksissa aloittaneessa hartaushet-
kessä.

Juhlapuhujien puheissa nousikin kauniisti esiin se, miten henkilö-
kohtainen side heillä oli päivän tee-
maan ja sankareihin – kuten Tam-
pereen pormestarilla **Anna-Kaisa Ikkosella**, joka kertoi liikuttuneen-
sa saadessaan istua veteraaniluok-
kainaan ystävänsä vieressä.

”Veteraanin Iltahuutoa en pysty
kuuntelemaan kuivin silmin”, hän
tunnusti ohjelmassa seuraavana ol-
leeseen Pirkan Pojat-kuoron esityk-
seen viitaten. Eikä siihen kyennyt
suurin osa sitä seisaaltaan kuunnel-
leesta juhlayleisöstäkään.

Parkanon Sotaveteraanien puheenjohtaja Hannu Tyrkön (vas) seurassa sotaveteraanit Tarmo Erkkilä Parkanosta ja Pentti Heinijoki Pirkanmaalta.

Liittokokouksessa käytiin läpi
niin liiton toimintaa kuluneelta
kaksivuotiskaudelta kuin toiminta-
suunnitelmaa vuoteen 2024 saakka.
Kokouksen yhteydessä palkittiin
myös ansioituneita veteraanityöläi-
siä. Pitkään liitossa niin valtakun-
nallisella kuin alueellisella tasolla
vaikuttanut hallituksen jäsen **Pasi Alho** huomioitiin Sotaveteraaniliit-
on pienoislipulla. Liiton puheen-
johtajalle Erkki Heikkiselle luovu-
tettiin liiton kultainen ansioristi.

Liittokokouksessa on myös pe-
rinteisesti kutsuttu muutama vete-
raani liiton kunniajäseniksi. Tänä
vuonna kunnian saivat **Kaija Uuk-
sulainen** Helsingistä ja **Erkki Me-
rikallio** Espoosta. Merikallion
osallistumisen esti aikaisemmin
viikolla tapahtunut onnettomuus,
joten Uuksulainen piti molempi-
en puolesta kiitospuheenvuoron,

jossa toivoi, etteivät myöskään jäl-
kipolvet unohtaisi veteraanisuku-
polven uhrauksia.

Seuraava liittokokous järjestetään
2024 Lahdessa. (AS)

Kaija Uuksulainen ja Erkki Merikallio kutsuttiin Sotaveteraaniliiton kunniajäseniksi.

Heikkinen ja Paarma jatkavat puheenjohtajina

Sotaveteraaniliiton XXX Liittopäi-
vän yhteydessä järjestetty liittoko-
kous valitsi liiton puheenjohtajiston
seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi.

Hallituksen puheenjohtajaksi va-
littiin yksimielisesti lehdistöneuvos
Erkki Heikkinen, valtuuston pu-
heenjohtajaksi emeritusarkkipiis-
pa **Jukka Paarma**. Nimenomaan
ehdokkaiden kokemusta pidettiin
tärkeänä tekijänä perinneaikaan
valmistavan rakennemuutoksen
onnistunutta läpivientiä ajatellen.

”Kun viimeaikaiset maailman
tapahtumat ovat nostaneet mieliin
oman maamme sota-ajat ja koke-
mukset, on se herättänyt eri ikä-
ryhmissä sekä uudenlaista maan-
puolustushenkeä että arvostavaa
kiinnostusta veteraanejamme ja
heidän perinnettään kohtaan. Se
merkitsee myös liitomme työl-

Erkki Heikkiselle (vas.) alkanut kausi on neljäs, Jukka Paarmalle kolmas.

le otollista ja mielenkiintoista vai-
hetta”, Paarma pohtii.

”Edessämme on järjestömmen ra-
kennemuutoksen viimeiset vuodet.
Meidän jokaisen työpanosta tarvi-

taan. Jäsenmäärältään suurimpana
veteraanijärjestönä kannamme vas-
tuuta kaikista veteraaneista ja koko
sotasukupolvesta”, muistutti Heik-
kinen kiitospuheessaan.

Suomen Sotaveteraaniliiton liittokokouksen julkilausuma

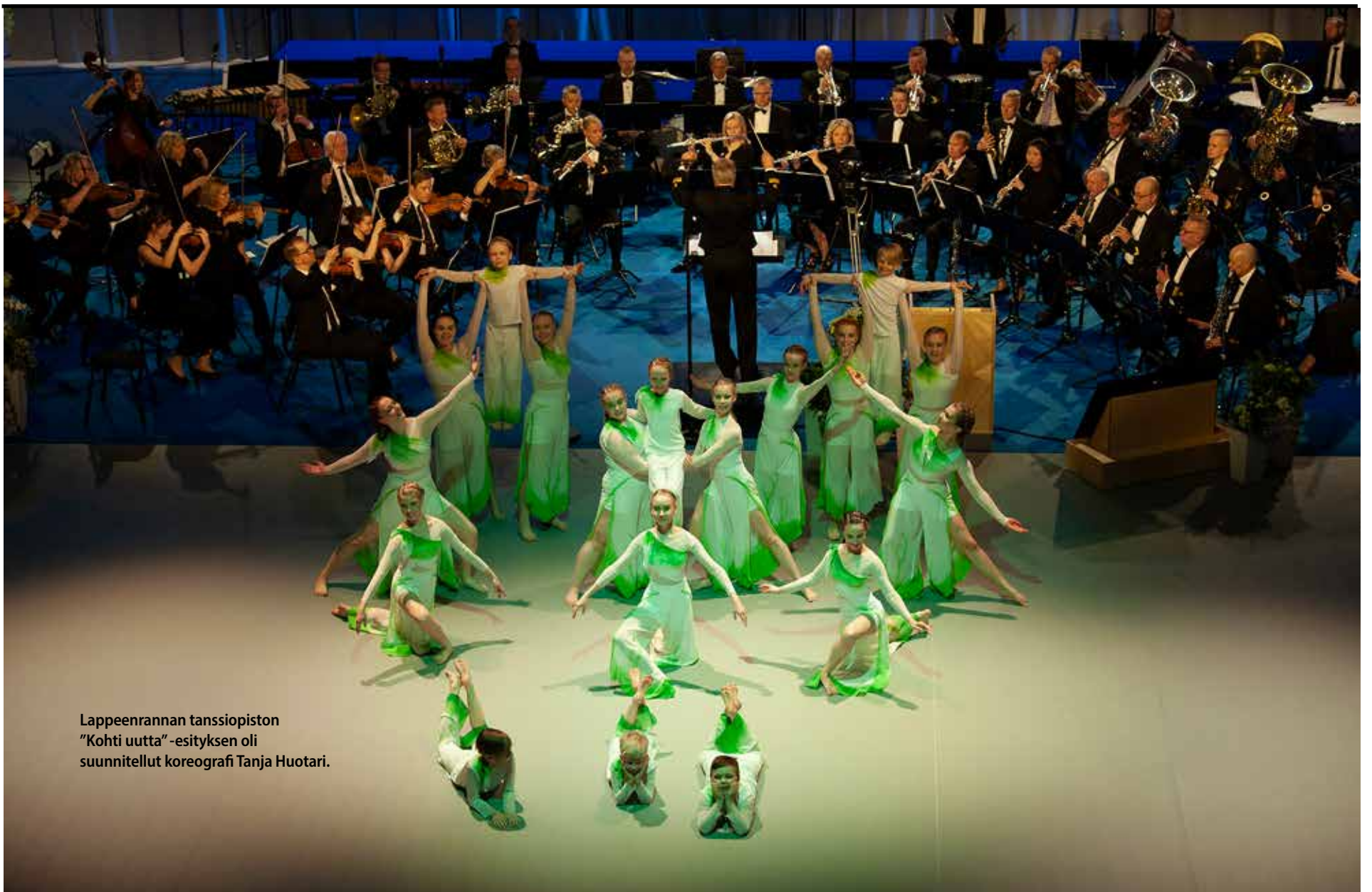
Sotaveteraaniliitto vaatii kaikille veteraaneille yhdenmukaisia palveluita eri hyvinvointialueilla

Sotaveteraaniliitto on tyytyväinen marraskuussa vuonna 2019 voimaan astuneeseen lakiin, joka nosti vammautumattomien veteraanien kotiin vietävät palvelut samalle tasolle kuin sotainvalideilla. Lakipäivitys jättää edelleen veteraanin korvattavaksi lääkekulut ja silmälasien hankinnan.

Sotaveteraaniliitto vaatii rintamalisän korottamista nykyisestä 125 eu-
rosta 200 euroon kuukaudessa kattamaan terveydelle ja arjen hyvin-
voinnille tarvittavia ikääntymisen myötä lisääntyviä kuluja. Veteraa-
nien keski-ikä on jo 96 vuotta.

**Veteraanien puolisoille ja leskille vaaditaan henkilökohtaista oi-
keutta kuntoutukseen.**

Euroopan nykyinen turvallisuustilanne korostaa kansakunnan yhte-
näisyyden merkitystä. Sotaveteraaniliitto vaatii kaikkia valtakunnan-,
alueellisen ja paikallisen tason hallintoja tukemaan sotasukupolven
perinteen vaalimista osana kansallisen identiteetin ja maanpuolus-
tustahdon ylläpitämistä.

Lappeenrannan tanssiopiston
"Kohti uutta" -esityksen oli
suunnitellut koreografi Tanja Huotari.

Kansallisen Veteraanipäivän pääjuhlaa vietettiin Lappeenrannassa

Suomalaisveteraanienkin kokemuksia heijasteleva Ukrainan tilanne oli vahvasti läsnä päivän puheenvuoroissa.

Kahden vuoden ajan koronatilanne on estänyt Kansallisen Veteraanipäivän valtakunnallisen pääjuhlan järjestämisen, mutta tänä vuonna sitä päästiin vihdoinkin viettämään. Korona näkyi tosin tämänkin vuoden juhlallisuuksissa: Tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** joutui nimittäin jättämään Lappeenrannan isännöimän pääjuhlan väliin siihen sairastuttuaan.

Presidentin niin sosiaalisessa mediassa julkaisemansa kuin juhlan aluksi luettu tervehdys muistutti, että tänä vuonna veteraaneja koonnuttiin juhlistamaan muutenkin hyvin poikkeuksellisessa tilanteessa.

"Euroopassa käydään laajamittaista sotaa. Venäjän julma hyökkäys Ukrainaan on järkyttänyt meitä kaikkia. Uutisten seuraaminen

on tuonut monille mieleen ne olot ja ajat, jolloin Suomi oli sodassa."

Pääministeri tervehti

Valtiojohtoa Lappeenrannan pääjuhlassa edusti pääministeri **Sanna Marin**.

"Sodan kasvot ovat julmat", hän totesi Valtioneuvostolta tuomassaan tervehdyksessä, niin ikään Ukrainan sodan kauheuksiin viitaten.

"Kansainvälisen yhteisön yhtenäisyys ja yksituumaisuus Venäjän toimien tuomitsemisessa sekä avun antamisessa Ukrainalle on antanut toivoa. Samalla on tullut sel-

väksi, että Suomellakin on tukea. Me emme ole yksin, mikäli meidän turvallisuutemme joskus asetettaisiin kyseenalaiseksi. Me valitsemme itse omat turvallisuus- ja ulkopoliittiset ratkaisumme."

Puolustusvoimain komentaja **Timo Kivinen** muistutti omassa puheessaan, ettei Suomen turvallisuus ole itsestään selvä asia nykypäivänkään maailmassa.

"Sodan aiheuttamat inhimilliset kärsimykset tulevat lähellemme seurattessamme Ukrainan taistelua itsenäisyytensä puolesta. Tämä ei lainkaan vähennä Kansallisen Veteraanipäivän merkitystä. Päinvastoin: traagiset tapahtumat palauttavat mieliimme veteraanisukupolvemme Suomen puolesta tekemän työn arvon ja merkityksen."

Nuoret menossa mukana

Pääjuhlan tämän vuotisen teeman *Maamme versoo uutta – I vårt land spirar det nya* mukaisesti oli päivän ohjelmassa haluttu antaa keskeinen rooli nuoremmille polville ja esiintyjien joukossa nähtiin niin Lappeenrannan Tanssiopiston oppilaita kuin Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metkun kuoro. Se, miten veteraanisukupolven aikanaan tekemä työ on nykytilanteessa tul-

lut ihan eri lailla lähelle nuorempia suomalaispolvia, kiteytyi myös **Hilda Harlen** esittämässä nuoren puheenvuorossa.

"Ukrainan tilanne on auttanut meitä nuoria ymmärtämään paremmin sen sodan kauheuden ja sisun, mitä itsenäisyyden pitäminen on vaatinut teiltä arvon veteraanit. Me nuoret pystymme nyt tiedostamaan sen käsittämättömän hinnan, jonka te arvon sotiemme veteraanit olette joutuneet maksamaan ja olemme ikuisesti kiitollisia siitä arvokkaasta lahjasta, jonka itsenäisyydellä olette meille antaneet."

Veteraanien perinnön, muistojen ja taitojen siirtymistä nuoremmille sukupolville oli hyvillään myös veteraanin puheenvuoron juhlaan tuonut **Tapio Niemi**.

"Tässä juhlassa nuoriso ja veteraanit ovat kohdanneet toisensa. Tässä juhlassa olemme saaneet kuulla ja nähdä nuorten esiintymistä", päättäen tervehdyksensä sanoihin, jotka eivät olisi puhuttelevampia tai ajankohtaisempia olla.

"Toivomme, että uusia sotia ei enää tule eikä näin ollen myöskään uusia sotaveteraaneja."

ARIELA SÄKKINEN

Tilaisuuden musiikista vastasivat musiikkimajuri Riku Huhtasalon johtamana Rakuunasoittokunta ja Lappeenrannan kaupunginorkesteri.

Veteraanin puheenvuoron käytti taipalsaarelainen Tapio Niemi.

Vuoden 2022 veteraanipalkinnot jaettu

Nyt 14. kertaa jaetun veteraanipalkinnon saajissa on veteraanityössä ansioituneita sotavainajatyöstä partiolaisiin.

Tammenlehvän Perinneliitto ry yhteistoiminnassa Kaatuneiden Muistösäätiön kanssa jakoi 14. kerran Kansallisen veteraanipalkinnon. Palkinnon tarkoituksena on muistaa veteraanityössä tai veteraanien perinnetyössä kunnostautuneita henkilöitä. Palkinnolla halutaan myös kannustaa uusia henkilöitä tähän arvokkaaseen työhön. Vuodesta 2021 lähtien palkinto on voitu myöntää myös yhteisölle.

Palkinnon saajaksi voidaan aikaisempaan tapaan valita yksityisiä henkilöitä, jotka ovat poikkeuksellisen merkittävällä henkilökohtaisella työllään paikallisella tasolla osoittaneet, että veljeä tai sisarta ei jätetä. Veteraanipalkinnolla on ensisijaisesti tarkoitus muistaa yksityisiä järjestön ulkopuolisia henkilöitä.

Veteraanien perinnetyöstä palkittiin vanhempi rajavartija evp. **Pekka Moilanen** hänen pitkäaikaisista ja merkittävistä ansioistaan sotavainajatyössä kotiseudullaan Sallassa. Hän on pitkän linjan vapaaehtoisetsijä, joka on mm. ollut

perustamassa etsintäryhmää, joka avusti poliisiviranomaisia partisaani-iskujen uhrien etsimisessä.

Veteraanien perinnetyöstä palkittiin myös entinen työnjohtaja **Asko Tanhua**, joka on omatoimisesti ja aktiivisesti pitänyt Ivalon sankarihautausmaan mallikelpoisessa kunnossa. Kaunialan sairaalan pitkäaikainen espoolainen vapaaehtoistyöntekijä **Pirjo Puro** palkittiin viisitoista vuotta kestäneestä työstään veteraanien auttamisessa.

Elämäntyöpalkinto myönnettiin tänä vuonna Vaasan Rintama- ja Sotaveteraanien naisjaoston **Aino Siltaselle**. Siltanen on tehnyt yli 30 vuotta kestävänsä ansiokkaan, merkittävän ja monipuolisen vapaaehtoiselämäntyön vaasalaisten veteraanien, puolisojen ja leskien parissa veteraaniryhdyksessä, avopuolella, laitoksissa ja kaupungin-sairaalan vuodeosastoilla.

Toisen kerran jaettiin veteraanien perinnetyön yhteisöpalkinto. Sen sai koillishelsinkiläinen Partiolippukunta Maahiset ry. Itsenäisyys-

Partiolippukunta Maahiset on kantanut vastuun Malmin sankarihautausmaan itsenäisyyspäivän kynttilävalaistuksesta jo puolen vuosisadan ajan. (Kuva: Maahiset)

päivän alla 1970 lippukunta otti vastuulleen Malmin hautausmaan sankarihautojen (n. 300) itsenäisyyspäivän kynttilävalaistuksen. Vuoden 2021 itsenäisyyspäivä oli siten 51. vuosi, jolloin partiolaiset kävivät sytyttämässä kynttilät.

Perinteisesti palkinto jaetaan kansallisen veteraanipäivän viettämisen yhteydessä 27. huhtikuuta. Veteraanipalkinnon luovutus kullekin viidelle vastaanottajalleen järjestetään asuinpaikkakunnittain.

PEKKA HOLOPAINEN
toiminnanjohtaja,
Tammenlehvän Perinneliitto

Vuoden Lotta 2022 on Kaarina Alvajärvi Turusta

Kesäkuussa sata vuotta täyttävä **Sii-ri Kaarina Alvajärvi** (os. Ravantti) on Vuoden Lotta 2022. Uskonnon lehtorin virastaan eläkkeellä oleva Alvajärvi on toinen jäljellä olevista valonheitinlotista. Hän toimi vuoden 1944 elo-syyskuussa Helsingin Kaarelassa valonheitinpatterissa.

Alvajärvi syntyi 10.6.1922 Uusikirkko Tl:ssä ja muutti sieltä vanhempiensa kanssa Sortavalaan ja edelleen evakkona Lokalahteen. Alvajärvi päätti liittyä lottiin veljensä kaaduttua 20-vuotiaana Kollaan taisteluissa vuonna 1941. Alvajärven piti käydä lukio-opintonsa loppuun, ennen kuin hän pääsi varsinaisiin lottatöihin.

Helmikuussa 1944 Helsinkiin kohdistuneiden pommitusten jälkeen ilmatorjunta etsi lisävoimia korkeakoulutetuista naisista miesten käydessä vähiin. Kokoon saatiin lopulta 150 naista, jotka koulutettiin valonheitinpatteriin.

Lottia koulutettiin ensin Helsingissä Degerössä ja elokuun alussa heidät siirrettiin Helsingin luoteispuolella maastoon moneen eri paikkaan. Alvajärvi toimi Kaare-

Vuoden Lotta 2022 Kaarina Alvajärvi on toinen jäljellä olevista valonheitinlotista. (Kuva: Kaarina Alvajärvi)

lassa elo-syyskuussa siihen saakka, että hänet kotiutettiin 1.10.1944.

Lotta Svärd Säätiön Vuoden Lotta -tunnustus myönnetään lottatyössä ansioituneelle henkilölle tai lottahengessä uutterasti toisten hyväksi toimineelle suomalaiselle naiselle. Tunnustus on myönnetty vuodesta 2007 lähtien. Tästä vuodesta lähtien Vuoden Lotta julkistetaan aina Lottan päivänä 12. toukokuuta.

Valtiovalta pohtii veteraaniperinnetyötä

Veteraani Hannes Tuovinen ja pääministeri Sanna Marin Kansallisen veteraanipäivän juhlassa Lappeenrannassa.

Pääministeri **Sanna Marin** julkisti Veteraanipäivän pääjuhlassa 27.4.2022 Lappeenrannassa Valtioneuvoston kansliaan perustetun työryhmän, joka selvittää valtion roolia veteraaniperinnetyössä. Jo pelkkä työryhmän perustaminen on hieno ele sotasukupolvea kohtaan, ja se osoittaa valtiovallan syvää ymmärrystä veteraanien merkityksestä kanssamme tarinalla nyt

ja tulevaisuudessa.

Asettamispäätös alkaa seuraavasti: ”Valtioneuvoston kanslia on tänään eduskuntaryhmien pyynnöstä asettanut työryhmän selvittämään ja laatimaan ehdotuksen siitä, miten Suomen 1939–1945 käymien sotien ja niiden veteraanien perinnettä tulevaisuudessa säilytetään, hoidetaan ja vaalitaan keskeisenä osana suomalaista yhteiskuntaa.”

Toimikausi päättyy 31.1.2023, joten työryhmällä tulee olemaan kiireiset ajat. Työryhmää johtaa Valtiokonttorin pääjohtaja Timo Laitinen, ja ryhmän kuuluu noin tusinan verran eri alojen asiantuntijoita. Veteraaniliitot luottavatkin lujasti siihen, että työryhmä tuottaa laadukkaan ja konkreettisen loppuraportin.

Lottiin voi tutustua Lottagalleriassa osoitteessa www.lottasvard.fi/lottagalleria.

SYNTYMÄPÄIVÄT

Annikki Mäki 100 vuotta

Jatkosodan lottia **Annikki Mäki** täytti kesäkuussa 100 vuotta.

Peräseinäjoella syntyneen ja kasvaneen Annikin ollessa nuorena tyttönä töissä kahvilassa Peräseinäjoella tuli paikallisen suojeluskunnan päällikkö kysymään, lähtisikö hän perustamaan kanttiinia Salpalinjalle. Tämä lupasi, vaikka kertookin perheen 11. lasta tuolloin odottaneen äitinsä olleen huolissaan 18-vuotiaan lähdöstä niin kauas kotoaan.

Talvisodassa Annikki oli menettänyt yhden veljistään, mutta tieto tästä saavutti kotiväen vasta paljon myöhemmin. Nuoren Annikin viesti täytti uholle, vihalla ja surulla.

Kesäkuussa 1940, hänen täytettyään 18, tuotiin hänelle läjä lottavaatteita ja annettiin kaksi tuntia aikaa ilmoittautua Seinäjoella Itäiseen sotilaspiiriin.

Ylämaalle, Kasari-järven rantaan perustettua kanttiinia rakennettiin raakalaudasta

kovaa vauhtia kesällä 1940. Sota-aikana siitä tuli Lotta Lundgrenin kanttiinin ”mantelinperijä.”

Sittemmin Annikki palveli Äänislinnassa rautatieasemalla, missä hänet kerran ohjattiin kenraali Mannerheimin kutsusta vieraaksi Marskin ja Mannerheim-ristin ritari nro 1:n, kenraali Laguksen pöytään lounaalle. Kaikkiaan Annikki palveli lottana rintamalla kaksi vuotta. Kotona hän sinä aikana kävi vain yhden kerran.

Sodan jälkeen lottajärjestö jouduttiin lakkauttamaan ja kaikki siihen liittyvä tarpeisto hävittämään, mikä täyttää Annikin vieläkin suuttumuksella.

Erkin, elämänsä kohtalon, Annikki tapasi Äänislinnassa ja heidät vihittiin papin kansliassa vuonna 1943. Varsinaisia häitä vietettiin Erkin päästyä vihkilomalle Lapin sodasta. Lapsia perheeseen syntyi kaksi, lapsenlapsia on viisi. Leskeksi Annikki jäi vuonna 1982.

Sodan jälkeen pari asettui Hämeeseen, missä työtöpelkäämätön Annikki teki monipuolisen työuran ja liittyi mukaan sotaveteraanitoimintaan Hattulan-Tyrvännön sotaveteraaniyhdistyksessä. Tunnustuksena erittäin merkittävästä työstä sotaveteraanien hyväksi Suomen Sotaveteraaniliitto palkitsi Annikki Mäen keväällä 2022 kultaisella ansioristillä.

MARJATTA HINKKALA

Hattulan-Tyrvännön sotaveteraanit ry

Hanna Lankinen 100 vuotta

Hanna Matilda Lankinen (os. Suoninen) syntyi Ruskealassa Ruisselän kylässä viisilapsiseen perheeseen 1.6.1922. Isoveli Väinö hukkui vain viisivuotiaana. Paavo-veli, Laguksen jääkäri, kaatui Karhumäessä 1942. Leipä ei ollut leveää, sillä 30-luvun lama koetteli myös Karjalaa. Isä käveli 14 kilometriä hätäaputöihin, joskus kunnasta sai jauhosäkin.

Hanna lähti kauppiasperheeseen töihin jo 13-vuotiaana. Rinnalle löytyi Iivari 1943. Talvisodassa mies oli toiminut Kollaajoella **Make Uosikkisen** taistelulähetinä. Kurkijokisen Iivarin kaksi veljeä olivat kaatuneet sodassa, minkä seurauksena Iivari kutsuttiin pois etulinjasta. Sodan aallot löivät myös Ruskealaan, vaikka se ei etulinjaa ollutkaan. Ilmahyökkäyksiä oli usein, eikä rintamalta kuuluva tykkien jylinä antanut unohtaa, että elettiin sota-aikaa. Neuvostoliiton kesä-

hyökkäyksen alettua 1944 Hanna määrättiin karjanajoon: 100 lehmää piti saada Isoonyröön ja kaksi viikkoa siinä matkassa meni.

Sodan jälkeen oli aika rakentaa omaa elämää. Karjalasta oli tie vienyt Isoonyröön, tytär Sinikka syntyi siellä, sieltä muutto Liperin Viinijärvelle ja aikanaan töiden perässä tuli muutto Turkuun. Hannan kolmikymmenvuotinen työura prässärinä eri vaatetustehtaissa päättyi eläköitymiseen 60-vuotiaana. Maailmaa tuli nähtyä, käytyä 13 eri maassa. Harrastuksina olivat muun muassa työväen laulukoulu, senioritanssi ja vesijumppa.

Pirteällä satavuotiaalla on hämmästyttävän hyvä muisti: esimerkiksi Talvisodan ajan työpaikassa majailleiden upseerien nimet eivät ole unohtuneet! Hanna elää tyttären perheen luona. Jokapäiväisiin rutineihin kuuluvat lehtien luku, aamu-uutiset, ristikkolehdet ja kävely. Hannan kirkkopolku ei ole ruohottunut, sillä läheiseen Vahdon kirkkoon käy kulku joka sunnuntai.

VEIKKO SAILOLA

Vahdon kappalainen

Vilho Areva 100 vuotta

Vilho Areva syntyi Riihimäellä Lukkarin talossa 2.4.1922 ja asuu edelleen Riihimäellä. Perheessä oli seitsemän sisarusta, joista Vilho oli toiseksi vanhin.

Hän kävi kansakoulun ja aloitti jatkokoulussa. Kun se muuttui iltakoulusta päiväkouluksi, hän lopetti ja meni 13-vuotiaana töihin Sakon asetehtaalte, työkalujen hiojaksi. Työpäivä oli rajoitettu viiteen tuntiin.

Armeijassa hänet lähetettiin ensin Joensuuun ja Aseseppäliupseerikouluun. Koulutuksen jälkeen tuli sijoitus Kuopioon. Sodan alettua 1941 kaikki laitettiin liikekannalle.

”Minut määrättiin autonkuljettajaksi. Ei minulla ajokorttia ollut, mutta ei auttanut. Kuljetin ruokaa ja aseita auton lavalla etulinjaan ja kaatuneita takaisin tullessa. Kuljetukset tapahtuivat etupäässä yöllä, näin vältettiin konekiväärisuihkuja. Koneet lensivät

niin matalalla, että lentäjien ilmeetkin näkyivät”, on Vilho kertonut.

Neljä ja puoli vuotta sodassa meni Äänislinnassa, Syvärillä, Karhumäessä ja vielä Lapin sodassa. Tuuria on Vilhon mukaan ollut matkassa, kun on näin hyvin selvinnyt. Kerran hän haavoittui jalkaan Äänislinnassa. Siitä seurasi kuukauden sairaslooma Vaasassa.

Sodan jälkeen Vilho meni heti töihin takaisin Sakoon. Hän tapasi tulevan puolisonsa **Annikin** tansseissa Kolmilammilla ja Riutassa. He avioituivat 1952 ja saivat kaksi lasta.

Työnteon ohessa Vilho Areva liittyi 17-vuotiaana vapaaehtoisena Riihimäen Vapaapalokuntaan. Tästä tuli elämän kestävä harrastus, ja lopussa hän toimi VPK:n päällikkönä. Urheilumiehenä hän osallistui Riihimäen Urheiluseuran riveissä hiihto- ja juoksukilpailuihin. Täyttä satasta vietettiin lähimpien kesken.

VICKI KOSKELA

veteraaniyhdyshenkilö, Riihimäki

Olavi Matilainen 100 vuotta

Espoon Sotaveteraanit ry:n 1. varapuheenjohtaja, Jatkosodan veteraani **Olavi Matilainen** saavutti 100 vuoden merkkipäälun 16.4.2022.

Kaarinassa seitsenlapsisen perheen nuorimmaksi syntyneen Olavin lapsuus oli karu isän menehtyessä pojan ollessa vain 11. Äitikin kuoli pari vuotta miehensä jälkeen ja Olavi joutui vastaamaan tilan töistä jo keskenkasvuena.

Olavin harrastuksiin kuului nuoresta pitäen liikunta. Kotipihalla oli hyvät ulkolajien mahdollisuudet, hyppytelineet ja jopa 60 metrin juoksurata.

Nuorena Olavi oli niin ujo, että hän oli kertomansa mukaan ihastunut naapurin tyttöön, mutta ei uskaltanut kulkea ilman parinkymmenen metrin etäisyyttä. Tyttökin - tietävästi - oli ihastunut Olaviin, mutta lähempi kosketus jäi tekemättä eikä heistä

paria lopultakaan tullut. Myöhemmin seurustelukumppaneita kyllä löytyi. Avioliiton Olavi solmi **Liisansa** kanssa vuonna 1950. Liitto kesti aina Liisa kuolemaan asti.

Sodan aikaan Olavi osallistui jo suojeluskuntalaisena ”ensimmäiseen taisteluunsa” ampumalla suojeluskunnan pystykorvaväärillä vihollisen lentokonetta kotipihaltaan. Osumaa ei tullut koneen ollessa liian korkealla. Jatkosodan aikana Olavi palveli tykistössä edeten yliluutnantiksi.

Olavi oli ahkera ja tunnollinen koulussa ja jo alaluokista alkaen matemaattiset aiheet kiinnostivat häntä. Niinpä tie vei ylioppilaaksi tulon jälkeen silloiseen Teknilliseen korkeakouluun (nykyinen Aalto-yliopisto), josta hän valmistui diplomi-insinööriksi vuonna 1948. Suomen Puhallintehdas Oy:ssä (nyk. Fläkt Oy) hän eteni nopeasti myynti-insinööriä myyntipäälliköksi. Toimitusjohtajaksi hänet nimitettiin vuonna 1962.

Positiivisuudestaan, virkeydestään ja teekkarihumorista tunnettu veteraani on yhä aktiivisesti mukana veteraanitoiminnassa, missä onkin kovin pidetty hahmo.

HANNU VIITANEN

Espoon Sotaveteraanit ry

KJM Kupari Oy Asikkala	Fingeo Oy Espoo	KRUUNU HERKKU Juvalla käsintehtyä kotiruokaa www.kruunuherkku.fi
Maanrakennusliike E.M.Pekkinen Oy Espoo	Hakalan Metall Oy Eura	Agro-Tilit Oy Forssa
Traktorikonehuolto Liuska Ky Haapajärvi	HAAPAJÄRVEN LÄMPÖ OY	HK-Asennus Halikko
Haminan Maansiirto Oy Hamina	Kuljetus Simo Iitti Ky Hartola	HAUHON MYLLÄRIT OY
Insinööritoimisto Makeplan Oy Heinävesi	Korjaussuunnittelu T.Berg Oy Helsinki	Karhupuiston Isännöinti Oy Helsinki
TRG-Rakennus Oy Helsinki	TPH-Saneeraus Oy www.tph.fi	Lakiasiantomisto Kari Uoti Oy Helsinki
atplukkari.fi	Suomen Polioliitto ry Helsinki	Rakennus Vera Oy Helsinki
Arkkitehtitoimisto HKP Oy Helsinki	YRJÖ PIRILÄ OY	F-Tili Oy Helsinki
SV Vacuumservice Oy Helsinki	Arkkitehdit Mustonen Oy Helsinki	Tilipym Oy Huittinen
Kytäjä Golf Oy Hyvinkää	Patria-Rakennus Oy Hämeenlinna	Kuljetusliike Matti Löflund Oy Iittala
Hämeenlinnan Osuusmeijeri	SOTIEMME VETERAANEJA KIITTÄEN IMATRALTA!	Kuusitunturi Oy Imatra
SOTIEMME VETERAANEJA KIITTÄEN JOENSUUSTA!	Rakentaja M.Laukkanen Oy Joensuu www.rakentajamlaukkanen.fi	Autokorjaamo Heikki Hyppönen Joensuu
Maansiirto ja Soraliike M.Levy Oy Joensuu	Suomen Levyprofiili Oy Joensuu	Rakennustoimisto K.Tervo Oy Joensuu, www.rakentajatervo.fi

Sakari Sarola 1922–2022

Nuosjärven, Käsänälän-Uomaan ja Muuanon viivytystaisteluihin. Sakarin palvelusaika sotatyöläisenä kesti yhteensä 4 vuotta 11 kuukautta 25 päivää. Hänet kotiutettiin marraskuussa 1944 kersantin arvoisena.

Parissa kirjassakin mainitaan Sakarin erityinen neuvokkuus ja rohkeus hänen oltuaan konepistoolilla torjumassa muutaman toverinsa kanssa lähes pataljoonan vahvuisen vihollisen yllätyshyökkäystä Nikitinskan huoltotukikohdassa. Suomalaistappiot olivat neljä kaatunutta ja joitain haavoittuneita, vihollisen 38 kaatunutta ja yhdeksän vangiksi joutunutta.

Sotienjälkeisen uransa Metsäopistosta valmistunut Sakari teki Kaukas Oy:n piirityöjohtajana, lohkoen yhtiön maista pääjohtajan valtuuttamana evakkojen elinpaikoiksi tukkivaltaisia viljelykelpoisia metsiä. Hän toimi vuosikymmenten ajan niin kunnallisissa kuin seurakunnan luottamustehtävissä.

Vaikeasta sormivammasta huolimatta Sakari kehittyi hyvä ampuja. Sotien jälkeen Sakari saavutti kivääriammunnassa Suomen mestaruuden, voittaen mm. olympiamitalisti Vilho Ylösen. Hän osallistui hiihto- ja hirvenhiihtokilpailuihin ja metsästi hirviä, joita ampui lukuisia vielä yli 90-vuotiaankin.

Sakari oli perustamassa Enon Sotaveteraanit -yhdistystä, jonka puheenjohtajana hän toimi 27 vuoden ajan ja kunniapuheenjohtajana kuolemaansa saakka.

JOUKO LEMPINEN
Enon Sotaveteraanit ry

Viimeinen enolainen Talvi- ja Jatkosodan sotaveteraani **Sakari Sarola** kuoli kotonaan 21.3.2022, vain 10 päivää siitä, kun suurella joukolla oli juhlittu hänen 100-vuotispäiväänsä.

Lapsena Sakari oli vammautunut pahoin silppukoneessa oikean käden katkettua ranteen kohdalta. Lääkäri oli liittänyt katkenneet jänteet, hermot ja verisuonet saaden kaikki sormet etusormea lukuun ottamatta kuntoon.

Lokakuussa 1939 17-vuotias Sakari ilmoittautui vapaaehtoisena suorittamaan asevelvollisuuttaan. Talvisodassa hän taisteli Ilomantsin rintamalla torjuntataisteluissa Lehtovaaran ja Möhkön taistelulohkoilla sekä partiomiehenä sivustoilla ja selustassa. Jatkosotaan hän osallistui Hämekoski-Helylän, Saavainjoen, Varloin, Syvärin ja Ostan taisteluihin sekä Syväri-Soutjärven, Äänislinnan-

Petter ”Pekka” Hirvonen 1919–2022

Petter Hirvonen, kahden sodan veteraani ja sotainvalidi, nukkui pois Tampereella Veljeskodissa 102 vuoden ikäisenä. Petter oli syntynyt 15.12.1919 Sonkajärvellä pienviljelijän perheeseen. Elokuussa 1939 hänet komennettiin siltavahdiksi Sukevalle, mistä matka jatkui Talvisotaan Ilmajoen kautta Karjalan kannakselle jääkäripataljoonaan.

Kahden viikon sotimisen jälkeen Petter haavoittui ensimmäisen kerran, peukalon melkein irrotessa. Talvisodan lopun Petter koulutti alokkaita Lappeenrannassa ja Riihimäellä. Väli rauhan aikana hän toimi Riihimäellä komendantin virastossa, tehtävänä muun muassa kuljettaa sotilaskarkureita omiin sotilaspiireihinsä tuomittaviksi.

Väli rauhan loppuvaiheissa Petter komennettiin Sallatunturin maastoon seuraamaan, etteivät venäläiset pääse salaa rajan yli. Jatkosodan aikana hän ehti olla monessa paikassa rintamalla. Ollessaan Laatokan takana torjumassa venäläisten hyökkäystä haavoit-

tui hän uudestaan, kun häneen mäännynkannon suojassa ollessaan osui panssarivaunun kranaatti. Petter lensi kannon mukana useita kymmeniä metrejä, minkä yhteydessä hänen vatsansa, olkapäänsä ja jalkansa ruhjoutuivat.

Sodan jälkeen Petter Hirvonen ylennettiin ylikersantiksi. Pari vuotta sodan jälkeen löytyi Anni. Naimisiin menon jälkeen pariskunta muutti Jyväskylään, ja myöhemmin Äänekoskelle, missä perheeseen syntyi poika ja kaksi tyttöä. 1962 perhe muutti Kangasalalle, missä Petter ryhtyi uuden huoltoaseman hoitajaksi. Kaikki muuttui, kun Petterin vaimo sairastui dementiaan ja joutui muuttamaan palvelutaloon. 11 vuotta sitten Anni nukkui pois.

Petter oli aktiivinen sotainvalidi- ja veteraanityön toimija. Monessa aseveljien hautajaisissa Petter oli veteraaniseppeleen laskijana ja puheenpitäjänä, samoin hän oli tuttu näky sankarihaudoilla, missä toimi vapaaehtoisena seppeleen laskijana niin kauan kuin hänen voimansa riittivät. Petter oli myös aktiivinen kutsunnoissa kävijä, kantahenkilökunnan mieluinen vierailija.

Muistamme Petterin rauhallisena, ystävällisenä ja toisia huomioonottavana miehenä. Hän oli loistava vanhojen tarinoiden kertoja, jonka luona tunnit kuluivat nopeasti, kun hän innostui muistelemaan menneitä. Linnan juhlissa hänet nähtiin kolmesti. Petteriä jäävät kaipaamaan lapset, lapsenlapset ja lapsenlapsenlapset sekä suuri määrä veteraanityössä mukana olevia ihmisiä.

JOHNNY GESTRANIUS
pj, Sotainvalidien Kangasalan osasto

Eduskunnan puhemies vastaanotti Veteraaniperinteen vaalija -kilven

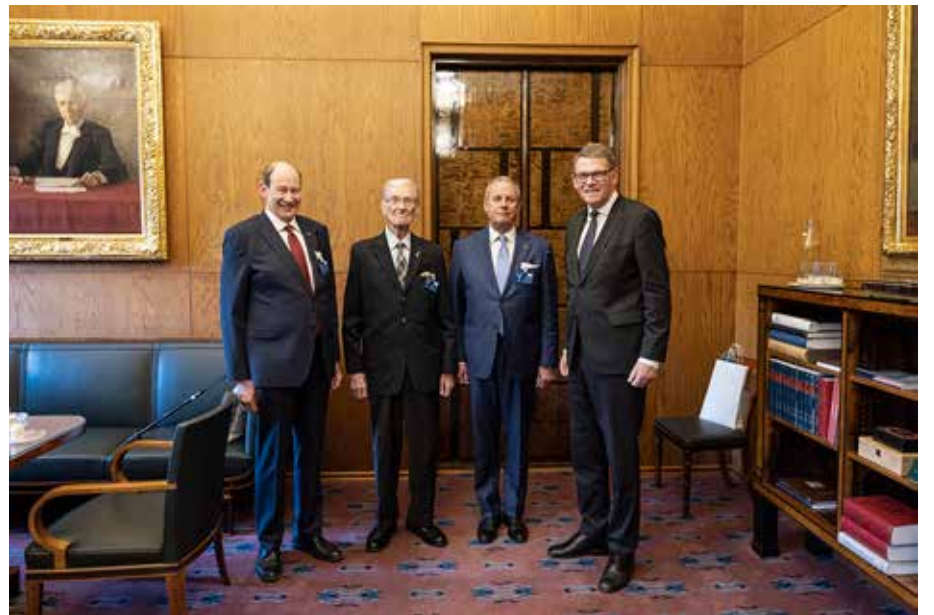
Tammenlehvän Perinneliiton puheenjohtaja **Jukka Viinanen** seurassaan kenraali **Jaakko Valtanen** ja toiminnanjohtaja **Pekka Holopainen** luovutti eduskunnalle jo 17.12.2020 myönnetyn Veteraaniperinteen vaalija -kilven numero 24 puhemies **Matti Vanhasen** virkahuoneessa 10.5.2022. Kenraali Jaakko Valtanen oli luovuttajana varsinaisena aloitteen tekijänä.

Veteraaniperinteen vaalimisessa eduskunta on aina ollut ensimmäisten joukossa. Eduskunta on päätöksillään ja muilla toimillaan tehnyt selväksi, että valtiovalta on katsonut kansalaistensa sodassa kantamat raskaat uhraukset kiistattoman kansa-

laisvelvollisuuden mukaisiksi ja tunnustuksen arvoisiksi.

Paitsi sotiemme 1939–1945 veteraanien perinnetyössä, myös käytännön tukitoiminnassa veteraanien hyväksi on eduskunta ollut ratkaisevassa asemassa: Siitä ovat osoituksena useat veteraaneillemme annetut etuudet mm. kuntoutuksessa ja sosiaalisissa palveluissa.

Kilven luovutusta ovat viivästyttäneet koronaviruspandemian aiheuttamat kokoon-tumisrajoitukset. Ensimmäiset Tammenlehvän Perinneliiton Veteraaniperinteen vaalija -kilvet luovutettiin vuonna 2010 Sotamuseolle ja Kansallisarkistolle.

Nettisivu löytyy osoitteesta assarykmentti.fi.

Ässärykmentin perinnetyölle digitaaliloikka

Helsinkiläismiehistä kootun Ässärykmentin perintöä vaaliva perinnetoimikunta on juuri lanseerannut omat nettisivunsa.

Talvisodassa Jalkaväkirykmentti 11:nä ja Jatkosodassa Jalkaväkirykmentti 26:nä taistelleen joukko-osaston perinteitä jatketaan mm. kaksi kertaa vuodessa (Talvisodan päättymispäivänä 13.3. sekä muistomerkkin paljastamisen vuosipäivänä 13.10.)

Kalliossa Alli Tryggin puistossa sijaitsevalle Ässän patsaalle suuntautuvien kunniakäyntein samoin kuin Kaartin pataljoonan varusmiehille kotiutumistilaisuudessa jaetaan stipendein.

“Onko sinulla kuvia Ässäläisistä? Tai heihin liittyviä tarinoita? Jaa ne kanssamme, perinnetoimikunnan Esa Jansson kannustaa. (AS)

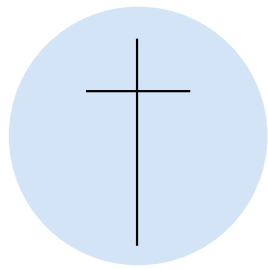
Veteraaniliittojen toimistot ovat kiinni:

Sotaveteraaniliitto 4.7.-7.8.2022

Rintamaveteraaniliitto 11.7.-7.8.2022

Hyvää kesää!

Evakon aarteet

Naapuriini, Taipalsaaren vanhaan sairaalarakennukseen majoitettiin kaksi bussilastillista ukrainalaisia pakolaisia. Kunta palkkasi keskukseen työntekijöitä, jotka ilmoittelevat sosiaalisessa mediassa tarvikkeita, joita siellä tarvittaisiin.

Pakatessani niin omia kuin välitettäväkseni tuotuja tavaroita mietin, mitä itse pakkaisin mukaani, jos joutuisin täältä Venäjän rajalta lähtemään evakkoon. Ainakin papinkaulukseni ja käsikirjani, jotta voisin tarvittaessa hoitaa kirkollisia toimituksia. Sekä sukkapuikot ja lankaa.

Evakkojen lapsenlapsena perintöni kuuluu evakkomatkakertomukset. Vain välttämättömimmät pystyi ottamaan mukaansa. Ukin viulu ja muuta arvokasta kätettiin puulaatikossa maahan kaivattuun kuoppaan. Tuo viulu roikkuu edelleen seinälläni muistuttamassa, miten vuonna 1943 syntynyt isäni lähti vauvana mummoni kanssa evakkomatkalle.

Arvotavaroitten maahankätkeminen on raamatullista. Se oli yleisesti käytössä levottomassa Israelissa. Jeesus kertoo tarinan maahankätketystä aarteesta (Matt.13:44) - vertauksen ihmisten arjesta. Hän kertoi miehestä, joka käveli toisen pellolla ja huomasi aarteen, jota pelon omistaja ei ollut huomannut. Mies ei kerrokaan löydöstään pelonomistajalle vaan kätkee sen paremmin. Ostaa pellon itselleen myymällä omaisuutensa. Ja yllätyksellisesti Jeesus pitää moralisoimatta tätä ovelaa ostajaa sankarina, vaikka äkkiseltään pidämmekin häntä petollisena. Jeesus vertaa tapahtumaa Jumalan valtakuntaan, joka on sellainen aarre, jonka etsimiseksi kannattaa käyttää kaikki keinot. Löytämisen ilo on tärkein.

Taipalsaaren sotaveteraanit kutsuivat minut jo nuorena ”tyttöpappina” kannattajajäsenekseen. Ja muutama vuosi sitten sain kutsun Lappeenrannan sotaveteraanien hallitukseen ja Etelä-Karjalan piirinhallitukseen Lappeenrannan veljespappina. Sen suurempaa kunniaa en voine koskaan saada. Pieni sotaveteraaneilta saamani kultainen ansiomerkki on aarteeni papin puvussani. Senkin ottaisin tuki mukaani papin puvun ristini kanssa.

Ukkini ei juurikaan sotahistoriaansa paljastanut, koska hänen viulunsa vaikenä jo 80-luvulla, jolloin veteraaneja ei vielä juurikaan arvostettu. Veteraanien hallituksen jäsenet neuvovat minua tilaamaan ukkini kankortin Kansallisarkistosta. Sotilaskankortista pystyin lukemaan JR1:ssä palvelleen ukkini taistelut konekiväärimiehenä tutuilla sotakentillä. Paperit kätken arkistoaarteisiini.

Mietin kolmekymmentä vuotta sitten aloittaessani pappina, että joutunen työssäni siunaamaan viimeiset sotaveteraanit – äitinä Ukrainan sodan paineessa huokaan, että toivottavasti viimeiset.

Sankarihautausmaat kätkevät sisällään korvaamattomia aarteita: urheitten sotilaitten, lottien kesken päättyneitä elämäntarinoita. Heidän muistoaan meidän pitää viedä eteenpäin siirtessämme perinneikään. He ovat maksaneet meistä niin kovan hinnan, että olemme itse aarteita. Sitä on syytä arvostaa, kunnioittaa. Sankarihautausmaan kivissä on ristinmerkit, jotka kertovat suurimmasta rakkaudesta. Sen merkin siunaan kiittolisena viimeisimpien veteraanien arkuillekin - elämämme kalleimman aarteen.

MAARIT HIRVI

veljespappi Lappeenranta

Kappalainen Sammonlahden seurakunta, Lappeenrannan seurakuntayhtymä

HIAB

BUILT TO PERFORM

Valkealan

Sotilaskotiyhdistys ry

BERNER

**HUOMISEN
PUOLUSTAJA**
Yli 100 vuoden
kokemuksella

HUOLTOVARMUUSKESKUS
FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAPSCENTRALEN
NATIONAL EMERGENCY SUPPLY AGENCY

TYS

Turun Ylioppilaskyläsäätiö
www.tys.fi

**RAKENNUSLIIKE
SORVOJA OY**

Kuljetuspalvelut
MUSTOSET

K&K Mustoset
Tuulenmäki 2, 58175 Enonkoski
Puh. 0400 138129
www.kkmustoset.fi

PÖLKKY

Roots for Quality Living.

Siirtokuva- ja silkkipainatukset, brodeeraukset, tarrat ja tulosteet

NORPPATEX

- PROFIILIVAATTEITA VUODESTA 1999 -

Leväsentie 21 | 70780 Kuopio
044 7408 101 | www.norppatex.fi

HalpaHalli

JO 50 VUOTTA HYVÄÄ ARKEA.
HALPAHALLI.FI 24/7

SACOMETAL

Minkä te taistelitte,
sitä me suojelemme.

PERUSSUOMALAISET

AUTOSALPA

LEDARE

Vad skulle lottorna göra nu?

När detta skrivs har Finland beslutat ansöka om medlemskap i atlantpakten NATO. Beslutet togs av en historiskt enhällig riksdag - i ett läge när vårt östra grannland Ryssland är involverat i ett grymt krig i Ukraina.

Det vore enkelt att hänfälla åt rädsla och osäkerhet i detta extrema världsläge och då vidtaga åtgärder som inte överensstämmer med egna värderingar. Tid för eftertanke och diskussioner finns inte, utan beslut måste fattas i snabb takt.

Vi i Lotta Svärd-stiftelsen vänder oss ofta i såväl svåra som alldagliga

ärenden till våra visa lottor och frågar hur de skulle agera. Vi har av lottorna fått ett arv i form av en modig, strävsam och vis kvinna. Detta är en bra modell, icke enbart för oss i stiftelsen utan också för andra människor.

Vi har också frågat våra lottor hur de önskar att vi skall agera i framtiden när de och våra veteraner inte längre finns bland oss. Det uppdrag vi fått av lottorna, dvs stiftelsens syfte, är heligt; nämligen att utbilda kvinnorna för insatser i olika krislägen, för hjälpinsatser samt för värnandet om lottatraditionerna.

Vi inriktar våra framtida insatser än mer på barn och ungdomar - helt enligt lottornas önskemål.

Veteranarbetets framtid dryftas också på statlig nivå. Statsrådets kansli har tillsatt en arbetsgrupp för att klargöra och framföra förslag till hur veteranernas arv bevaras, förvaltas och värnas som en del av nationen Finland. Lotta Svärd-stiftelsen har också kallats att medverka i arbetsgruppen. Detta gladdde oss, ty lottornas insatser under kriget var betydelsefulla såväl på hemmaplanen som i de främsta linjerna. Det är ytterst viktigt att detta framhålls även i det framtida traditionsarbetet.

Om vi ännu återgår till rubriken för denna text och frågar oss vad lottorna skulle göra nu i detta världsläge så tror jag att de med tillförsikt skulle se tiden an och känna stolthet över vårt internationella, eniga, modiga och fria Finland. De skulle som aktiva medborgare verka så att också kommande släktled skulle ha ett fosterland att älska och vara stolta över.

ANNE NURMINEN
Lotta Svärd-stiftelsens
verksamhetsledare

SVENSK ÖVERSÄTTNING
BERTEL WIDJESKOG

FRÅN VERKSAMHETSLEDAREN

Det är dags att rekrytera

I världen pågår just nu åtminstone 40 väpnade konflikter eller krig. Många av dessa har pågått i årtionden och geografiskt långt ifrån oss. Rysslands anfall mot Ukraina förde kriget närmare oss än vad som på lång tid hänt tidigare. Detta krig väcker hos oss finländare känslor som om vi själva skulle ha erfärut samma sak. Anfallaren är vår geografiska granne, med vilken vi försökt leva i fred med ända sedan hösten 1944.

Förstår väl de hos vilka händelserna i Ukraina väckt rädsla, samt de krigsgenerationens människor som nu upplever oro. Minnen från händelserna 1939-1944 har dykt upp på ett alldeles nytt sätt.

Att motverka ensamhet har varit veteranorganisationernas centrala mål under många år. Nu får denna strävan ny aktualitet.

Rysslands anfall har stärkt finländarnas redan starka försvarsvilja.

Reservistorganisationerna har upplevt formlig rusning till sina medlemskaror. Landsförsvarskursernas deltagarkvoter har fyllts i rekordfart. I viss mån har dessa aktiviteter också märkts av i veteranorganisationerna. Åtminstone har intresset för att utforska våra förfäders krigsupplevelser ökat. Ett sådant ökat intresse märks också i det praktiska veteranarbetet. Åter påpekas att det behövs fler personer i stödarbetet för veteranerna, deras fruar och änkor. Människor erbjuder gärna själva sina tjänster, det krävs ofta att någon frågar efter deras insatser. Nu är lämplig tid för fler medarbetare i dessa uppgifter!

Kvinnorna gjorde anmärkningsvärda insatser under kriget. Veteranerna med fronttecken uppgick i april till 3800, varav över 2000 var kvinnor. Merparten av veteranernas hälften och efterlevande är kvinnor. Kvinnornas roll i kriget och under återuppbyggnaden förtjänar vår aktning, därför bör de också vara

centrala i vårt stödarbete. För att inte tala om att deras insatser bör ihågkommas för kommande släktled.

I ledartexten frågas vad lottorna skulle göra nu i dagens situation. Svaret är självklart, de skulle med alla medel verka för fosterlandets bästa. Detta är allas vår skyldighet.

HEIKKI KARHU
Verksamhetsledare,
Frontveteranförbundet

SVENSK ÖVERSÄTTNING
BERTEL WIDJESKOG

SOTIEMME VETERAANEJA KIITTÄEN JUUPAJOELTA!	Jussi Louko Oy Jyväskylä	MCT-Tech Oy Jyväskylä
Erikoispurku Oy Jyväskylä	Suunnittelutoimisto Plaanari Oy Jämsä	Harrin Purku -ja Kaivuupalvelu Oy Järvenpää
Metallikoneistamo E.Moilanen Ky Kajaani	Maanrakennus Mikko Sallinen Oy Kangasala	Ourex Oy Kangasala
Esko Vesanen Oy Kangasala	Eino Raunion säätiö sr Karjalohja	Bruna Byrån Ab Kauniainen
Pohjaset Oy Keminmaa	Kemiön Puhelinosakeyhtiö	Tilitoimisto Ordent Oy Kerava
JP-Konetyö Oy Keuruu	Lautta-Sähkö Oy Kirkkonummi	Kuljetus Leppänen Oy Kittilä
Kuljetusliike E.Kärkkäinen Ky Kiuruvesi	Kokkolan Pikahitsaus Oy	Keski-Pohjanmaan Hoitopalvelu Oy Kokkola, www.kphoi.fi
SAITOP OY Koski TL	Kotekman Oy Kotka	QM Installation Oy Kotka
Koneurakointi Hermunen Oy Kouvola	Rakennuspalvelu Heikki Hiltunen Oy -sillanrakennustyöt-, Kuopio	Yli-Kaatiala Forest Oy Kuortane
KL-Agri Oy Kurikka	Päijänne Sähkö Oy Nastola	www.karirakenne.fi
Weststar Oy Lahti	Ipa-Pesu Oy Lahti	NRG Suomi Oy Lahti
HL-Elec Oy Lahti	Kuljetus Timoset Oy Lahti	Finn Lamex Safety Glass Oy Laitila
Järviseudun Sanomat Järviseutu Seura www.järviseudunsanomat.fi	M-Market Taipalsaari	Asianajotoimisto Heikki Oikkonen Oy Lappeenranta

Kartiopuu Oy Lappeenranta	Konetyö Hilska Oy Lappeenranta	LAPPEENRANNAN KULJETUSOSAKEYHTIÖ
Lappeen Rakennus Oy Lappeenranta	Premekon Oy Lappeenranta Joutseno	LVI-Toivanen Oy Lappeenranta
JP Metsäkoneurakointi Oy Lapua www.metsakoneurakointi.fi	Farmilaite Oy Lempäälä	www.meriturva.fi
Sollan Pakkaamo Oy Loimaa	Mapromec Oy Ab Mustasaari	Kalliokaivo Oy Mynämäki
Temen-Rak Oy Mäntsälä	Jatesal Oy Mänttä-Vilppula	Lohkoasennus Oy Naantali
Minikonevuokraus J.Vänttinen Oy Nokia	Valtimon Sähkötyö Oy Nurmes	Oulun Palvelusäätiö
HT-Maalaus Oy Oulu	Hammarin Sähkö Oy Oulu	Holstinmäen Autolasi Oy Oulu
Peltisepänliike Peltec Oulu Oy Oulu	Naficon Liitin Oy Nauvo	T:mi Jimmy Granqvist -rakennustöitä- Nauvo
FINNSEMENTTI OY	Perniön Saunapalvi Oy	PE LASER Oy Pertunmaa
Pesupalvelu Hans Langh Oy Piikkiö	Golfkenttä Kalifornia Pori	Tiilimäen Romuliike Oy Pori
Huoltopalvelu J.Holmberg Oy Porvoo	Rakennuspalvelu R.J.Hämäläinen Oy Porvoo	Kellosepänliike Naamanka Ky Pudasjärvi
AP Wood Oy Punkaharju	Rakentajat Saarikko Oy Pälkäne www.rakentajatsaarikko.fi	Raahen Energia Oy
Raahen seudun asuntosäätiö RSA www.rsa.fi	Maansiirto Korkalainen Oy Rautavaara	HF-Autohuolto Oy Riihimäki

Tietopaketti veteraanieduista

Sotainvalidien ja -veteraanien määrärahat tulevana vuosina - mitä kuntien ja hyvinvointialueiden tulee meneillään olevassa muutoksessa ottaa huomioon?

Valtiokonttori maksaa vuosittain kunnille määrärahaa sotainvalidien avopalveluihin sekä rintamaveteraanien kuntoutukseen ja kotona asumista tukeviin palveluihin. Sotainvalidien avopalvelumäärärahan piiriin kuuluvat myös ennen vuotta 1991 armeijassa tai rauhanturvatehtävissä vammautuneet, joiden haatta-aste on 20 prosenttia tai enemmän. Vuoden 2023 alusta määrärahat maksetaan hyvinvointialueille lukuun ottamatta Helsinkiä ja Ahvenanmaata.

Mitä muutoksessa pitää ottaa huomioon?

Hyvinvointialueiden sisällä on hyvissä ajoin aloitettava yhteistyö näiden asioiden hoitamiseksi. Mainituilla ryhmillä on lakisääteinen oikeus saada kotipalvelut ja niiden järjestäminen ei saa katketa muutoksen vuoksi.

Rintamaveteraanien osalta myös kuntoutuspäätökset tehdään jatkossa hyvinvointialueen toimesta. Sotainvalidit saavat kuntoutusmaksusitoumuksensa jatkossakin suoraan Valtiokonttorista.

Uudet yhteyshenkilöt hyvinvointialueilla ja sähköpostiosoitteet tulee ilmoittaa Valtiokonttoriin mahdollisimman pian sillä

Valtiokonttori lähettää määrärahakyselyt heille.

Toimenpiteet syksyllä 2022

Valtiokonttori kysyy loppuvuodesta hyvinvointialueilta, paljonko ne tarvitsevat vuonna 2023 rahaa veteraanien kotona asumista tukeviin palveluihin ja paljonko sotainvalidien palveluihin.

Määrärahat ovat edelleen erilliset, koska ne perustuvat eri lakeihin ja ovat valtion budjetissa eri momenteilla.

Kevät 2023

Valtiokonttori maksaa aiempien vuosien tapaan tammikuussa määrärahan veteraanien kotipalveluihin ja ensimmäisen kuukausierän sotainvalidien avopalveluista. Helmikuussa maksetaan ensimmäinen erä veteraanien kuntoutusmäärärahasta. Se määräytyy hyvinvointialueella asuvien veteraanien lukumäärän mukaan.

Kuntien on tehtävä selvitys edellisenä vuonna 2022 kunnille maksettujen määrärahojen käytöstä 31.3.2023 mennessä. Veteraanikuntoutuksesta kunnat antavat selvityksen 30.4.2023 mennessä. Jatkossa selvityksen antavat hyvinvointialueet.

Lisätietoja aiheesta löytyy Valtiokonttorin sivulta www.valtiokonttori.fi sekä siellä aina vuodenvaihteessa ilmestyvistä ohjekirjeistä

Veteraaneja ei tule unohtaa meneillään olevassa muutoksessa, Valtiokonttorista muistutetaan. (Kuva: Valtiokonttori)

Sotiemme Veteraanien etuuksien toteutuminen hyvinvointialueilla

Sotiemme 1939-1945 veteraanit, sotainvalidit ja heidän puolisonsa ja lesket muodostavat erityisryhmän ikääntyneiden joukossa. Veteraaneille on lainsäädännöllä turvattu maksuttomia palveluita ja erilaisia etuuksia mm. kuntoutusta.

Osin veteraanietuudet koskevat myös puolisoita ja leskiä. Lisäksi joillakin alueilla veteraaneille on tarjottu maksuttomina palveluita, jotka eivät ole lakisääteisiä. Esimerkkeinä ovat suun terveydenhuollon palvelut, silmälasit ja lääkekustannuksissa avustaminen.

Tällä hetkellä rintamaveteraanien kuntoutuslain ja sotilasvammalain mukaisia palveluita toteuttavat kunnat, kuntayhtymät ja sotealueet. Kuten muukin sosiaali-

ja terveydenhuolto, siirtyvät nämä palvelut vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden vastuulle.

Lakisääteisten palveluiden rahoitus on turvattu valtion tulo- ja menoarviossa osoitetuilla varoilla, joita palveluista vastaavat kunnat, kuntayhtymät ja sotealueet ovat hakeneet Valtiokonttorilta palvelutarpeen arvioinnin perusteella.

Sotainvalidien Veljesliitto, Suomen Sotaveteraaniliitto ja Rintamaveteraaniliitto haluavat varmistaa, että veteraanien, heidän puolisoitten ja leskien palvelut toteutuvat myös hyvinvointialueilla.

Sotiemme 1939-1945 veteraanien, sotainvalidien ja heidän puolisoitten ja leskien tulee saada hyvinvointialueiden toimesta kaikki

heille lakisääteisesti kuuluvat palvelut. Lisäksi heille tulee turvata kuntien, kuntayhtymien ja sotealueiden aiemmin tarjoamat erityiset etuudet.

Pidämme erittäin tärkeänä, että piirien ja yhdistysten toimijat ovat yhteyksissä tulevien hyvinvointialueiden rakentajiin, sekä valvovat jo myönnettyjä etuuksia. Valvonnan tavoitteena on, että hyvinvointialueet ymmärtävät veteraanien aseman lakisääteisenä erityisryhmänä ja veteraanilaki toteutuu kailta osin.

LEENA SEPPÄLÄ

Sotaveteraaniliiton sosiaalisihtööri

Mitä työharjoittelu veteraaniliitossa opetti?

Kolmen viikon työharjoittelujakson Sotaveteraaniliitossa tehnyt geronomiopiskelija Menna Serafim pääsi aitiopaikalle seuraamaan käytännön veteraanityötä ja meneillään olevaa hyvinvointialueiden rakentumista. Hän kertoo kokemuksistaan.

Ikäihmisten hyvinvointi on minulle tärkeää, ja haluan omalta osaltani olla panostamassa ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitämiseen ja säilyttämiseen. Uskon vahvasti yksilöllisiin palveluihin sekä arvokkaaseen kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen.

Olen valmistumassa ensi vuonna liikuntapainotteiseksi geronomiksi Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulusta. Geronomina haluan kulkea ja liikkua ikäihmisen rinnalla parhaana ystävänä. Geronomi on vanhustyön asiantuntija, joka osaa soveltaa monipuolisesti erilaisia asiakastyön menetelmiä ja työkaluja. Hän tukee ikäihmisen sekä hänen omaistensa ja ystäviensä arjessa selviytymistä ja ohjaa heidät yksilöllisiin palveluihin. Geronomi on avuksi palveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä arvioi palvelujen saatavuutta ja laatua.

"Hyvä työyhteisö"

Pääsin suorittamaan gerontologisen sosiaalityön työharjoittelun jakson Sotaveteraaniliittoon sosiaalisihtööri **Leena Seppälän** opissa. Tulimme hyvin juttuun. Maailman pienuus yllättää aina: Meillä on yhteisiä tuntuja ja samalla kylällä olemme temmeltäneet. Mieleeni jäi vahvasti se, että pystyimme Leenan kanssa käymään hyviä keskusteluja ja pohdintoja, vaikeistakin asioista.

Maaliskuulle osunut harjoitteluni kesti kolme viikkoa. Aikani toimistolla meni nopeasti ja tykkäsin ajastani siellä. Minut otettiin hyvin vastaan. Hyvä työyhteisö, huumori ja ilmapiiri ovat minulle tärkeitä asioita ja omien kokemusten pohjalta arvostan näitä aina vaan enemmän työpaikalla.

Harjoitteluni aikana sain osallistua monipuolisesti eri tilaisuuksiin kuten sosiaalineuvojen neuvottelupäiviin. Mukavaa oli, että sain myös vastuuta ja tilaisuuden kertoa ikäihmisten liikunnasta ja lihasvoiman merkittävydestä. Teimme yhdessä myös kokeiluksi tuolijumpan, joka otettiin hyvin vastaan.

Ennen harjoitteluani sain kutsun tulla tutustumaan veteraaniliiton yhteiseen sosiaali- ja terveyspalvelutoimikuntaan. Tällöin sain jonkin verran ymmärrystä, minne olin tulossa opiskelijana harjoittelemaan. Pääsin harjoitteluni aikana tutustumaan monipuolisesti veteraanien pariin tehtävään sosiaalityöhön sekä sen toimintaan

ja ympäristöön aidoissa tilanteissa. Tutustuin Sotaveteraaniliiton tarjoamiin erilaisiin mahdollisuuksiin, kuten veteraaneille, heidän puolisoilleen ja veteraanien leskille tarjotuihin kuntouksiin, avustuksiin ja lain takaamiin palveluihin. Työharjoittelun aikana sain osallistua avustuspäätösten tekemiseen koko prosessin osalta.

"Tärkeä osa historiaa"

Sotaveteraanit ovat erityisryhmä, jotka ansaitsevat sen mukaisen kohtelun. Pohdin paljon järjestöjen tärkeyttä arjen jaksamisessa ja pärjäämisessä. Avustukset, leirit, tapahtumat jne. ovat liian usein kolmannen sektorin tekijöiden vastuulla. Myös Suomen historiaa tuli harjoittelun aikana muisteltua paljon sekä tentattua pistokoemaisesti. Pitkästä aikaa on hyvä palauttaa mieleen tärkeää osaa historiastamme.

Työharjoittelut ovat olleet parasta opinnoissani. Näissä pääsee vieämään oppimaansa teoriaa kentälle käytäntöön ja tapaamaan alalla jo olevia. Heidän kokemuksensa ovat korvaamatonta oppia. Alanvaihtajana kaikki on minulle uutta ja ihmeellistä. Erityisesti pidän siitä, että pystyn tuomaan uutta näkökulmaa alalle, jolla asiat on liian pitkään tehty samalla tavalla. Leenan sanoin: tällaisella ihmisellä ei ole painolastina mitään ennalta opittua kaavaa asioiden suhteen, mikä helpotti ohjaustyötä.

Harjoitteluni Sotaveteraaniliitossa poiki minulle myös mahdollisuuden opinnäytetyöhön. Hyvinvointialueiden rakentuminen on vuoden tavoite Sotaveteraaniliitossa ja rakensimme yhdessä Leenan kanssa kartan, missä näkyy tämän hetkinen tilanne. Juuri tähän tuleva opinnäytetyönikin tulee liittymään.

MENNA SERAFIM

Veteraani Pentti Karmala ja vaimonsa Laila vastaanottamassa iloisia värejä pääsiäisstervehdystä. (Kuva: Pekka Toivanen)

Pääsiäisiloa kassikaupalla Keski-Suomen veteraaneille

Rintamaveteraanien Keski-Suomen piiri ja sen yhteistyökumppanit muistivat runsailla pääsiäiskasseilla rintamaveteraaneja, puolisoita ja leskiä sekä järjestöön kuulumattomia rintamaveteraaneja. Kasseissa oli arkisia tarvikkeita ja elintarvik-

keita, unohtamatta suklaista pääsiäismunapussiakaan.

MARIA KIVIAHO
Keski-Suomen veteraanipiirien sosiaalineuvoja

Kaatuneitten Omaisten Liiton uusi toiminnanjohtaja:

"Olemme tärkeä osa sotavuosien tarinaa"

Kaatuneitten Omaisten Liitto on Sotainvalidien Veljesliiton jälkeen Suomen vanhin sota-ajan sukupolvia edustava liitto. Se on jäsenyhdistystensä valtakunnallinen kattojärjestö, joka tukee kaatuneitten omaisten yhteistoimintaa, edistää yhdistysten jäsenten virkistys- ja kuntoutustoimintaa sekä vaalii sodissa 1939-1945 kaatuneiden ja sodan olosuhteissa henkensä menettäneiden muistoa.

Liiton tärkeänä edunvalvontatehtävänä on mm. viestiä päättäjille sotaorpojen kuntoutuksen tarpeesta. Tähän mennessä työllä on aikaan saatu esimerkiksi se, että sotaorvot on tunnustettu valtiovallan taholta sotaorpotunnuksen muodossa.

Tehostettua työtä

Viime vuosina liiton työtä nimenomaan sotaorpojen edunvalvonnassa on tehostettu, mitä varten on saatu palkattua hankehenkilökuntaakin. Sieltä löytyi liittoon myös uusi toiminnanjohtaja, 49-vuotias kasvatustieteiden maisteri **Nina Harjulehto**, joka on vuodesta 2020 työskennellyt Stean rahoittaman Sotaorpojen tuki-hankkeen projektipäällikkönä.

"Minua kiinnostaa työ, jossa voi toimia palvelutehtävissä, pystyy vaikuttamaan työhön liittyviin asioihin ja saa aidosti kohdata ihmisiä. Olen aloittanut työurani ikäihmisten parissa ja tavallaan palasin juurilleni oltuani välillä pitkään

ammattillisen koulutuksen maailmassa", kertoo Harjulehto, jolla on lisäksi psykiatrisen sairaanhoitajan ja laaja-alaisen erityisopettajan koulutukset. Aiemmin hän on työskennellyt niin eläkeläisjärjestössä projektisuunnittelijana kuin mm. ammatillisten aineiden opettajana.

"Arvostan sotasukupolven työtä ja saavutuksia ja olen erityisen kiinnostunut kotirintamasta ja lapsen elämästä konfliktin keskellä sekä selviytymiskeinoista."

Vauhdikasta tekemistä

Uusi pesti on ollut sitä, mitä Harjulehto odottikin... ja vähän lisääkin.

"Odotin kyllä työntäyteisiä päiviä, mutta alku on ollut ehkä vielä vauhdikkaampaa kuin odotin. Puheenjohtajamme sekä liittohallituksemme tuki, samoin kuin eläköityneen toiminnanjohtajamme **Pirjo Tolvasen** apu ovat auttaneet jaksamaan."

On selvää, että Harjulehto kokee työnsä erittäin merkitykselliseksi.

"Me tuomme näkyväksi sota-aikaa kodin näkökulmasta: sitä mieletöntä sitkeyttä, jolla leskeksi jääneet nuoret naiset selvisivät kodin hoidosta, lasten kasvatuksesta, hankkivat mahdollisesti uuden ammatin ja jatkoivat elämää uudessa tilanteessa. Toisaalta edustamme lapsia, jotka ottivat liian nuorina vastuun erittäin raskaista aikuisten töistä, joista kaikilla ei ollut mahdollisuus kouluttautua ja jotka ajan tavan mukaisesti vaike-

Toiminnanjohtajalla Nina Harjulehto.

nivat isän ikävästä ja kantamastaan henkisestä taakasta."

Uusi toiminnanjohtaja tietää luvassa olevan myös haasteita.

"Liittomme toiminta pitää suunnata kohti perinneaikaa toisaalta unohtamatta edunvalvontatyötä, joka kohdistuu sotaorpoihin."

Uusia tuulia onkin meneillään koko sotasukupolven perintöä edustavassa järjestökentässä sen valmistautuessa edessä siintävään perinne aikaan. Harjulehto muistuttaa liittonsa edustaman väestöosan olevan olennainen osa tätä tarinaa.

"Meidän osuutemme on sotaaleskien tarina sekä ilman isää jääneiden lasten tarina. Täydennämme osaltamme sota-ajan tarinaa. Ilman kotirintamaa ei tarina mielestäni ole kattava kuvaus maamme historiasta. Me annamme myös toisenlaisen perspektiivin rintamalla taistelleiden kertomuksiin." (AS)

Arokivi Oy Varkaus	Sorakuljetus Timo Torssonen Vieremä	Jita Oy Virrat www.jita.fi
kuljetukset ja maanrakennustyöt Yhtymä-Tahlo Oy, Ylöjärvi, www.yhtymatahlo.fi	Milltamo Oy Ylöjärvi	AV-Palvelut Tykkimies Oy Ylöjärvi
Muovilami Oy Ähtäri	Campnou Oy Ähtäri	Sähkö Niskanen Oy Äänekoski

Koiviston sankarihautausmaa jatkuvan ilkvallan kohteena

Venäläispropaganda jatkaa pyrkimyksiään kirjoittaa historiaa uusiksi – tällä kertaa uhrina on suomalaissotilaiden sankarihautausmaa.

Koivistossa eli nykyisessä Primorskissa sijaitsevat suomalaiset Talvisodassa ja Jatkosodassa kaatuneiden sankarihautausmaat nousivat ensimmäisen kerran suomalaislehden otsikoihin helmikuussa 2020, kun vähän aikaisemmin kunnostetulle sankarihautausmaalle pystytetty muistomerkki sekä kaatuneiden nimilaatat tuhrittiin. Ilkivaltuomittiin niin kansan kuin Suomen Koivisto-seuran taholta.

”Sankarivainajat ovat niin maallisen kunnian kuin maallisen rosvoituksen yläpuolella. Yritykset loukata vainajien muistoa alentavat vain tekijänsä. Nuoret sankarivainajat antoivat henkensä puolestamme, jotta saisimme elää vapaassa, selväjärkisessä ja turvallisessa maassa. Koivistolaiset, kuten muutkin sankarivainajat ja veteraanit, taistelivat ihmisyyden puolesta”, toteaa puheenjohtaja **Eija Tuominen** yhdistyksen tuolloin julkaisemassaan tiedotteessa.

Nyt Koivistossa kuohuu jälleen. Paikallisten patrioottien julkisuudessa jo vuosien ajan käymä propagandakampanja muistomerkinnäköisyydestä huipentui maaliskuun lopulla, jolloin Koivisto-seura sai järkytyksekseen kuulla, että suomalaisten sankarivainajien nimilaatat oli poistettu ja muistomerkinnäköinen teksti peitetty.

”Emme edelleenkään tiedä, kuka tämän takana on, missä kyltit ovat tai ovatko ne enää edes ehjiä. Mutta se on lohtuna, että itse sankarivainajat ovat turvassa”, Tuominen huokaisee.

Propagandasotaa

Suomalaisen sankarihautausmaan tuhoaminen on osa Venäjän ”natsismin vastaiseksi taisteluksi” naamioimia pyrkimyksiä kirjoittaa historiaa uusiksi. Samasta oli kyse Venäjän neljän vuoden takaisessa yrityksessä vyöryttää Sandarmohista löytynyt joukkohauta suomalaisten syyksi. Samalla tekosyyllä se hyökkäsi aiemmin tänä vuonna Ukrainaankin - seurauksena verinen sota, jossa tätä kirjoitettaessa surmansa on saanut yli 5000 ihmistä, näistä YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston OHCHR:n mukaan yli 2000 siviiliä.

Koiviston sankarihautausmaat ovat kuumentaneet tunteita jo pitkään. Koiviston alkuperäinen sankarihautausmaa vihittiin käyttöön takaisinvaltauksen ensimmäisenä vuosipäivänä 6.9.1942, jonka jälkeen Talvisodassa ja Jatkosodan alussa muualle haudattuja koivistolaisia sankarivainajia alettiin suo-

malaisen tavan mukaan siirtää synnyinseutunsa multiin. Kaikkiaan sieltä sai viimeisen leposijansa 102 sankarivainajaa.

Paikkansapitämätön primorskilaispropaganda on kuitenkin leviittänyt väitteitä, joiden mukaan haudatut ovat ”saksalaissotilaita ja suomalaissotilaita”. Primorskilaisaktivistien näkemyksille on tukensa ennättänyt antamaan myös Petroskoin yliopiston historian professori **Sergei Verigin** – sama mies, joka aikoinaan väitti Sandarmohin joukkohautojen koostuvan Stalinin vainojen uhrien sijaan suomalaisten teloittamista punavangeista.

Toistuvaa häiriköintiä

Suomalaishaudat eivät ole saaneet olla rauhassa ennen viime vuosien välikohtauksiakaan, Koivisto-seurasta muistutetaan.

Vuoden 1944 alueluovutuksissa Koivisto menetettiin jälleen ja rajojen avautuessa 1990-luvun taitteessa suomalaiset saivat havaita sankarihautausmaan hävitetyn. Neuvostoliiton romahdettua 1992 saatiin paikalle pystytetty Risti ja Purje-patsas. Tuominen kertoo, etteivät venäläiset antaneet kaiverrutusta siihen minkäänlaisia tekstejä, jolla se olisi ollut tunnistettavissa suomalaisia sankarivainajia kunniottavaksi muistomerkiksi. Siitä huolimatta se tuhrittiin punaisella maalilla useampaankin otteeseen.

Koivisto-seura aloitti varainkeruukampanjansa, jonka turvin uutta sankarihautausmaata suunniteltiin ja rakennettiin liki viiden vuoden ajan yhteistyössä venäläisten kanssa. Joulukuussa 2018 Venäjä nosti Koiviston kirkon sen ympäristössä sijaitsevine hautausmaaineen kulttuurihistoriallisesti merkittävien kohteiden listalle, josta seuranneen restauroinnin yhteydessä Koivisto-seura sai vihdoin

kunnostushankkeensa käyntiin.

Uusi muistomerkki sekä sankarivainajat ikuistavat nimilaatat saatiin paikalleen marraskuussa 2019 ja loppuun työt oli tarkoitus saattaa keuhällä 2020. Tähän ei kuitenkaan päästy, ennen kuin helmikuussa 2020 ne joutuivat ensimmäistä kertaa vandalismin kohteeksi.

Virallisesti pahoillaan

Vielä tuolloin Karjalan Liiton puheenjohtaja **Pertti Hakanen** jaksai toivoa kyseessä olleen vain yksittäistapauksen ja toivoi yhteistyön paikallisten toimijoiden kanssa jatkuvan vastaisuudessa. Leningradin oblastin aluehallintoon yhteydessä ollut Hakanen kertoi viranomaisien olleen tapahtuneesta ”erittäin pahoillaan”.

Tällä kertaa ei Primorskista ole kuulunut pihaustakaan.

”Ei pahoittelua, ei edes mitään ilmoitusta tapahtuneesta. Me saimme kuulla tapahtuneesta Venäjällä käymässä olleelta suomalaistoimittajalta”, Tuominen vahvistaa.

”Olemme pahoillamme niiden venäläisten henkilöiden puolesta, jotka mahdollistivat sankarihautausmaahan kunnostuksen, mutta ovat nyt joutuneet isänmaallisten radikaalien syytösten kohteiksi. Yleisesti Primorskissa kaupungin asukkaat ovat suhtautuneet myönteisesti sankarihautausmaahan kunnostukseen.”

Muistoteksti uusiksi

Marraskuussa 2019 alkaneita kunnostustyötä edelsivät Koivisto-seuran vuosia kestäneet neuvottelut venäläisviranomaisien kanssa niin paikallisella kuin läänin tasolla. Saman vuoden heinäkuussa oli Primorskissa järjestetty aiheesta kansalaissuuleminenkin, jonka päätteeksi vt. kaupunginjohtaja oli antanut lausunnon: ”Sankarihautausmaahan palauttaminen hyväksytty”.

Joulukuun alussa hanke törmäsi uuteen vastoinkäymiseen. Leningradin kansainväliseen komiteaan oli tehty valitus - jo paikallaan seisovan - muistomerkinnäköisen tekstistä:

Kaatuneita koivistolaisia ei saisi kutsua sankarivainajiksi. Aikaisempi teksti jouduttiin hiomaan pois ja korvaamaan sanoilla ”sodassa kaatuneille koivistolaisille”.

Sanatarkka venäjänkielinen käännös ”Sodassa kaatuneille Koiviston asukkaille” on kuitenkin niin ikään herättänyt paikallisissa patrioteissa närää: heidän mukaansa sotilasvihan häivyttäminen synnyttää vääriä mielikuvia ja johtaa paikalla vierailevat turistit ihmettelemään, miksi Koiviston asukkailla on tapettu.

Väärät elimet

Virallisesti venäläistahojen esittämät väitteet muistomerkinnäköisyydestä perustuvat sille, että asiasta sovittiin Primorskissa ja Viipurin läänin välillä eikä Suomen ja Venäjän 1992 solmiman valtiosopimuksen määrittelemien valtillisten toimielinten kesken. Väitteet eivät saa tukea Sotavainajien muistolaalimis-yhdistyksen puheenjohtajalta **Pertti Suomiseltakaan**, jonka yhdistys on Suomen päässä valtiosopimuksessa tarkoitettu taho.

”Omalla osaltamme katsomme, että hanke on toteutettu hyvässä tarkoituksessa ja valtiosopimuksemme humanitaarisessa hengessä eikä muotovirheen pitäisi näin ollen olla esteenä muistokivien esillä ololle”, hän toteaa.

Ahti Heino, Mannerheim-ristin ritari.

Yhdistyksen venäläiselle vastineelle, valtiosopimuksen sikkäläiselle toimielimelle *Voennye memoria-lylle* kirjoittamassaan lausunnossa Suomisen yhdistys myös muistuttaa sopimuksen ja sen hengen molemminpuolisesta. Esimerkiksi viime vuonna yhdistys avusti Venäjän Helsingin suurlähetystöä löytämissä neuvostolentäjien uudelleen hautausmaalle sekä uuden muistomerkinnäköisyyden pystyttämisessä heidän muistolleen. Syyt uudelleen leimataaneisiin erimielisyyksiin löytyvät Suomisen arvionkin mukaan ihan jostain muusta.

”Koiviston muistomerkinnäköisyyden pystyttäminen Suuren Isänmaallisen Sodan päättymisen muistovuonna koettiin siellä suureksi provokaatioksi.” (AS)

Esinnöissä löytyneiden suomalaissotilaiden arkkurivistö Viipurissa vuonna 2018.

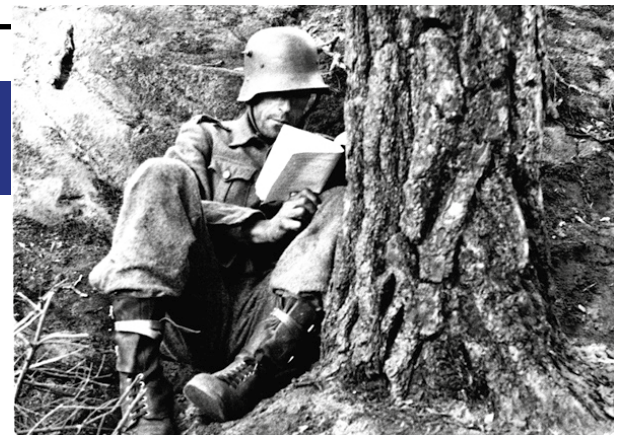

Tunnistamatta jääneet vainajat haudataan Kaatuneiden muistopäivänä Lappeenrannassa järjestettävissä sankarihautajaisissa.

Koiviston sankarihautausmaa vuonna 1943. (Kuva: Koivisto-seura)

KIRJAT

Rankka kuvaus rintamakarkuruudesta

● **Tuija Saarinen-Härkönen:**
Rintamakarkurit: Eino Hietarinne, yksi monista

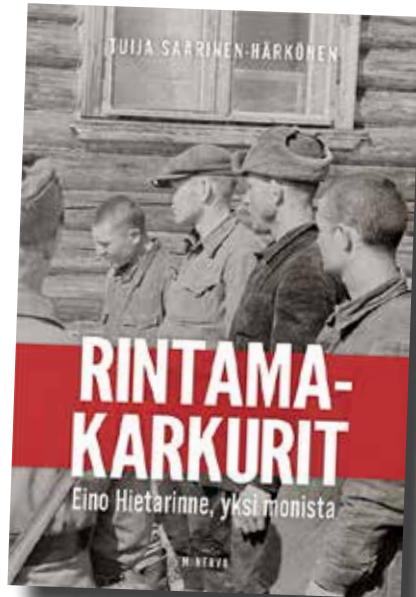
Minerva Kustannus 2022: 350 s

Sotavuosiimme ja niiden perintöön sisältyy myös paljon vähemmän hohdokkaita osaluokkia, jotka yleensä jäävät suurista sankaritarinoista ja yli-inhimillisiltäkin tuntuvista suorituksista rakentuvan narratiivin varjoon. Yksi näistä ovat rintamakarkurit: ne sotilaat, joille sodassa päivästä toiseen selviytyminen osoittautui yli-inhimilliseksi.

Silloin tällöin keskustelussa esiin nousevasta aiheesta näkee myös hyvinkin poikkeavia näkemyksiä: joko korostetaan, että kyse on vain vähäisestä joukosta tai sen – etenkin kesän 1944 kohdalla – kerrotaan yltäneen suorastaan epidemiaksi. Etenkin 1900-luvun alkupuoliskoon erikoistuneen FT **Tuija Saarinen-Härkönen** teos tuo tähän arkaan aiheeseen kaivattua tutkimusta ja tietoa, jotka hän tuo lukijan saataville rauhallisesti ja asiallisesti. Arvostus aiheen käsittelyn kiihottomuutta kohtaan kasvaa entisestään, kun lukijalle selviää, millainen henkilökohtainen side kirjailijalla aiheeseensa on.

Teos taustoittaa rintamakarkuruutta historiallisena ilmiönä sekä analysoi onnistuneesti sen yhteiskunnallisia ja yksityisiä syitä ja seurauksia. Tavanomaisen tietokirjan yläpuolelle kirjan kuitenkin nostaa se, miten tuo kaikki konkretisoituu ja henkilöityy kirjan läpi kulkevassa yhden karkurin elämäntarinassa. Tuo mies on **Eino Hietarinne**, kirjailijan isoisä.

Einin ja hänen sukunsa elämänvaiheet peilaavat koko suomalaisen yhteiskunnan vaiheita vuosisadan alkupuoliskolla ja luovat lukijan silmien eteen väläyksen maailmasta, joka kohteli kansalaisiaan hyvin eri lailla kuin nykyisin tuntemamme. Kirjaa voikin suositella jo pelkästään tämän historiallisen antinsa vuoksi.

Niin rintamalla olleiden kuin muiden silminnäkiöiden kertomukset ja lehtileikkeet elävöittävät sujuvasti etenevää tekstiä, jota sen aiheesta huolimatta lukee mielellään. Järkytykseltä tai surulta ei silti välty lukijakaan. Ajatuksia kirja herättää, ja huomaan (havaitsemastani alkukankeudestani huolimatta) sivujen edetessä taipuvani hyväksymään erään historiantutkijan teoksen alussa esittämän huomautuksen siitä, kuinka noita olosuhteita kokemattoman ja ymmärtämättömän jälkipolven on täysin mahdollista arvostella niitä valintoja, joihin siellä olleet päätyivät.

”Kirja kertoo sellaisen sotaveteraanin tai -vainajan tarinan, joka ei sovi ahtaaseen sankarisotilaan malliin, ja tuo esille sodan kokeneen miehen kaikkine heikkouksiineen”, toteaa kirjailija itsekin esipuheessaan.

”Silti Einin kaltaisen miehen sotatarina ansaitsee tulla kerrotuksi.”

ARIELA SÄKKINEN

Sankareiden sukua

● **Simo Holopainen:** *Isäni oli Mannerheim-ristin ritari*

Docendo 2022: 214 s

Mannerheim-ristin myyttisiin mittasuhteisiin nousseet ritarit ovat Suomessa niin sotahistoriallisen kirjallisuuden kuin suomalaisten itsensä eniten rakastama joukko. Viimeinenkin heistä on nyt joukosta poissa ja kovaa vauhtia vähenee myös heidän rinnallaan taistelleiden määrä. Kiinnostus näitä sankareita kohtaan kuitenkin ei.

Niin Ilta-Sanomien 100-tarinaa sodasta-sarjalla kuin siihen pohjautuvalla Me jouduimme sotaan-kirjallaan ihastuttanut **Simo Holopainen** on onnistunut löytämään uuden ja puhuttelevan tulokulman paljon kaluttuun aiheeseen: hänen uutuusteoksensa tuo esiin ihmiset myyttien takaa sellaisina, kuin heidän lähimpänsä heidät tunsivat. Lämminhenkisestä kirjasta huokuu paitsi Holopaisen suunnaton kunnioitus sen aiheena olevia henkilöitä kohtaan, myös ritarien keskinäinen solidaarisuus. Veljeä ei jätetty sodan jälkeenkään.

191 ritarista kansien väliin on päätynyt kymmenen, joiden taustat vaihtelevat maanviljelijästä MTK-vaikuttajaan ja kersantista komentajaan. Lopputuloksena on kiehtova kattaus kunniakansalaisia, jonka valikoitumiseen vaikutti mm. se, oliko ritareilla elossa olevia jälkeläisiä.

Vaikka elämä niin sotaa ennen kuin sen jälkeen muodostui kullakin ritarilla omanlaisekseen, tuntuu kaikkia yhdistävän monesta muustakin ritarista välittynyt nöyryys ja oman sankaruuden sijaan sen korostaminen, että kyseessä oli kaikkien yhteisponnistus, jossa jokaista tarvittiin. Samalla lasten kokemuksiin on helppo samaistua ”riviveteraanienkin” jälkeläistenkin: rita-

reista löytyy sodasta vaienneita ja painajaisissaan huutaneita, kuten niin monen suomalaisen suvusta.

Ihan niin kuin meidän kaikkien elämästä, löytyy ritarien ja heidän lastensa kertomuksista niin huumoria (yksi jopa hukkausi oman ristsinsä!), jännitystä, surua... kuin vastoinkäymisiä. Samaten ne kertovat, ettei veteraaneja – oli rinnassa risti tai ei – sodan jälkeen suinkaan aina arvostettu tavalla, jota nyt pidämme itsestään selvänä. Yksi katkeroitui jopa niin, ettei olisi edes halunnut tulla haudatuksi Suomeen.

Uskallan väittää kirjasta paljastuvan yllätyksiä sotahistoriaa syvemminkin tuntevalle (olisitko esimerkiksi uskonut yhden ritareista liittyneen sodan jälkeen kommunisteihin?), joten erinomainen hankinta tämä on niin itselle kuin lahjaksi.

ARIELA SÄKKINEN

Naistenlehti sodankäynnin aseena

● **Saija Aunila & Jukka-Pekka Heiskanen:** *Kotien salainen armeija – naiset tiukassa ohjauksessa sotavuosina*

Atena 2022: 334 s

Kotirintama on teema, jonka osuus tullee suomalaisessa sotahistoriakirjallisuudessa tulevina vuosina kasvamaan ja hyvä niin: kuten moni veteraanikin on haastatteluisa todennut, oli kotirintaman merkitys korvaamaton. **Seija Aunilan** kahden vuoden takaiseen väitöskirjatutkimukseen perustuva uutuus luo kiinnostavan katsauksen siihen, millaisen roolin Suomen naisten odotettiin ottavan ja miten maan johtava naistenlehti Kotiliesi oli tässä ohjeistamassa. Sotavuodet veivät kokonaisten ikäluok-

kien verran miehiä rintamalle, jättäen naiset ottamaan aikaisempaa suuremman vastuun niin kodin, talouden kuin yhteiskunnan pyörittämisessä. Vaikka vapaudet näennäisesti kasvoivatkin, kutisti Kotiliesin osaltaan pönkittävä ”kunnan naisen malli” naisten todellista valinnanvapautta merkittävästi. Isänmaataan odotetusti palvellakseen oli naisen uhrauduttava ja typistettävä itsensä sankarillisen miehen jatkeeksi: unohdettava koulutus ja ura olakseen puoliso, valittava kumppanikseen sodassa vammautunut mies tätä tukeakseen ja palvellakseen, tarjottava mahdollisimman monen lapsensa henki ollakseen sankarivainajan äiti, kieltäydyttävä jatkamasta elämäänsä pysyäkseen sankarileskenä.

Samalla kirja dokumentoi lehdessä vaikuttaneiden naistoimittajien elämänvai-

heita ja sodan jättämiä jälkiä. Sotavuosien vaatimilta uhrauksilta eivät säästyneet nimittäin heikään. Heidän kauttaan asiallisuudessaan ja tutkimustiedontäyteisyydessään vähän kuivakaksi jäävä teos saa yleisvaikutelmaa hieman pehmentävää inhimillistä ulottuvuutta. Heissä myös konkretisoituu puhuttelevalla tavalla lehden lietsomien ideaalien ja todellisuuden törmäys.

Kirja ei väistele vaikeampiakaan teemoja, kuten natsi-Saksan pyrkimyksistä levittää kansallismielistä ideologiaansa ja sitä, kuinka hyvin suomalaisnaisiinkin onnistuttiin vaikuttamaan, heidän sitä edes tajuamatta. Lehdessä ilmestyneiden ilmoitusten ja palstojen käyttö kuvituksessa on onnistunut valinta ja tarjoaa lukijalle melkoisen havainnollisen aikamatkan.

ARIELA SÄKKINEN

Kempeleen kunnassa vaalitaan veteraaniperintöä itsenäisyysjuhlalla

Kempeleen kunta pitää veteraanisukupolven perintöä parhaina eväinä, mitä nuoriso voi saada, minä vuoksi se on nostettu keskeiseen rooliin vuotuisessa juhlassa.

Kempeleen kunnan johdossa ryhdyttiin alkuvuodesta 1994 pohtimaan osiota yhteiskuntaopin sisällöstä. Miten yläasteen yhdeksäsluokkalaisten voisivat oppia kunnasta ja yhteiskunnastamme jotakin erilaista, joka poikkeaisi aikaisemmin koulussa opetetusta? Olisiko jokin tapakasvatukseen liittyvä toiminto sellainen, joka sitoisi historian ja tulevaisuuden innostavalla tavalla toisiinsa?

Nuorille ei voida antaa parempaa perintöä pahojen päivienkään varalle kuin mitä olemme veteraanisukupolvelta saaneet. Veteraanisukupolven perinnön katsottiin velvoittavan luomaan edellytykset sille, että tulevat sukupolvet ymmärtävät ja sisäistävät kansamme historiaan kirjatut veteraanien uhraukset ja saavutukset. Pohdinnan tuloksena päätettiin järjestää vuosittain kunnan toteuttama itsenäisyysjuhla yläasteen kaikille 9. luokan oppilaille.

Juhlan perimmäisenä tarkoituksena on Suomen itsenäisyyden juhlan kynnyksellä pysähtyä antamaan arvo veteraaneille, olkoon miehiä tai naisia, rintamalla tai tärkeissä tehtävissä kaukana selustassa olleita, vielä keskuudessamme vaikuttavia tai ajasta jo pois siirtyneitä. Juhlaan sisältöön rakennettiin velvoittava viesti: *He tekivät sen, minä nuorempien sukupolvien on aina oltava valmiita tekemään - turvaamaan maamme itsenäisyyden.*

Uudistuksia ja parannuksia

Alusta alkaen juhlan ajankohta on ollut joku joulukuun alun ja Suomen itsenäisyyspäivän 6.12. välinen koulupäivä, jolloin oppilaille ei ole järjestetty muuta koulun liittyvää. Yläasteen opettajat ovat ohjanneet ja antaneet oppilaille tietoja itsenäisyyspäivän taustasta ja merkityksestä. Tärkeä pedagoginen ohje on ollut myös, miten juhlaan saavuttaessa käyttäydytään käteltäessä kunnan johtohenkilöitä. Pukeutuminen on toteutettu juhlan arvokkuus huomioon ottaen.

Kunnanjohtaja tervehdyksen lisäksi ohjelmaan kuuluivat malja isänmaalle, valtuuston tai kunnan hallituksen puheenjohtajan juhlapuhe sekä juhlakahvit. Tilaisuus on huomioitu myös paikallisessa mediassa: Nuoria ja juhlan järjestäjiä on haastateltu radioon, ja paikallislehdet ovat tuoneet tapahtuman kaikkien luettavaksi.

Vuosituhanneen alku toi mahdollisuuden järjestää itsenäisyysjuhla Kempeleen puutarhaoppilaitoksen uudessa ja tilavassa Pirilä-salissa. Siellä, toisin kuin ensimmäisten vuosien juhlapaikassa kunnanta-

Itsenäisyyspäivän yleisöä vuoden 2019 juhlassa.

lon valtuustosalissa, kaikki oppilaat mahtuivat kerralla istumapaikoille. Erinomaiset puitteet mahdollistivat vieläkin juhlavamman tilaisuuden toteuttamisen. Pohjan Sotilasosittokunta säästi Jääkärimarssilla oppilaiden sisääntuloa kunnan johtohenkilöiden kättelyyn.

Veteraanit ja muut kutsuvieraat saatettiin istumaan eturiveihin, jonka jälkeen saatiin entuudestaan tuttujen osioiden lisäksi nauttia Pohjan Sotilasosittokunnan itsenäisyysyhteisöä läheisesti liittyvää musiikkia.

Juhlan aina liikuttavana kohokohtana oli kohokohtana vielä tuolloin sotaveteraanin viesti nuorille, jonka sanoma voidaan tulkita näin: ”Me veteraanit taistelimme maamme puolesta, te nuoret tulette kantamaan vastuun itsenäisen valtakuntamme tulevaisuudesta.”

Maaherra Eino Siuruainen toi tilaisuuteen valtiollan tervehdyksen ja piti juhlapuheen. Puolustusvoimien tervehdyksessä joku virassa oleva esipuheer kertoi lyhyesti puolustusvoimista ja varusmiespalveluksesta.

Finlandia-hymnin ja Maamme-yhteislaulun myötä juhla päätettiin vapaaseen keskusteluun kahvikupin ja Suomen lipun aiheella koristellun leivoksen kera. Kunniamerkit ovat aina kuuluneet juhlan luonteeseen. Kunniamerkkien käytöllä on haluttu tuoda julki niiden symbolinen merkitys itsenäisen valtion tapakulttuurissa.

Katse tulevaisuuteen

Viime vuosina juhlaa on kehitetty veteraanien vähentymisen ja toimintaympäristön muutosten seu-

rauksena. Juhlan järjestämisessä on haluttu korostaa nuorten osuutta ja paikallista osaamista, ja myös musiikista ovat vastanneet kempeleläiset nuoret. Nuoren puheenvuoron on pitänyt yläasteen oppilas. Kunnan nuorisopalveluiden toimesta on valittu Vuoden Nuori, joka on esitelty juhlassa.

Rintamaveteraaniliiton kunnia-puheenjohtaja, kunnallisneuvos Onni Toljamo piti vuonna 2019 Veteraanin puheenvuoron. Tulevina vuosina on tarkoitus, että joku veteraanisukupolvea nuorempi henkilö tuo juhlaan Viestin veteraaneilta.

Vuodesta 1994 on noin 7000 kempeleläisnuorta osallistunut kunnan heille järjestämään itsenäisyysjuhlaan. Myös monet oppilaiden vanhemmat ovat osallistuneet juhlan järjestelyihin varaamalla itselleen aikaa nuorten kuljetuksiin. Itsenäisyysjuhla on kaikille nuorille ensimmäinen yhteiskunnan erikseen järjestämä tapahtuma, jota on myös aina odotettu. Saatu palaute on ollut poikkeuksetta myönteistä.

Niin kauan, kun joku sotiemme veteraani vielä henkilökohtaisesti kykenee kertomaan nuorille itsenäisyytemme kohtalonhetkistä, juhlalla on poikkeuksellinen, muistoihin jäävä sielu. Itsenäisyysjuhlaa on tarkoitus jatkaa Kempeleessä Tammenlehvän perinnetyön yhtenä merkittävänä nuoriin kohdistuvana tapahtumana.

KARI AHOKAS

puheenjohtaja,
Rintamaveteraanien Oulun piiri

Pertti Korttesniemi Etelä-Pohjanmaan johtoon

Etelä-Pohjanmaan perinnepiirin vuosikokous pidettiin hotelli Fööringissä Seinäjoella 23. huhtikuuta. Piirin puheenjohtajana kaksi vuotta ansiokkaasti toimineen Teppo Ylitalon ilmoitettua luopuvansa tehtävästä valittiin uudeksi puheenjohtajaksi sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Pertti Korttesniemi. Hän lupautui tehtävään, kunnes siihen löydetään nuoremman polven edustaja.

Toimintakertomuksen hyväksymisen yhteydessä todettiin toiminnan lähteneen käyntiin vireästi, vaikka korona estikin kaikkien tapahtumien järjestämisen. Etelä-Pohjanmaalla on tällä hetkellä eniten perinnepiiriin liittyneitä jäseniä koko maassa.

ESKO PETÄJÄ

puheenjohtaja, Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri

Kiitoksena kuluneesta kaudesta Pertti Korttesniemi (vas.) ojensi Teppo Ylitalolle muistoksi veteraanikynttilän.

Viihdettä veteraanien hyväksi

Rintamaveteraanien Keski-Suomen piiri järjesti veteraanien viimeisen tukikonsertin Palokan koululla 21. huhtikuuta. Sotiemme veteraaneja puolisoineen, leskiä, lottia, sotilaspoikia ja sotaorpoja sekä muuta konserttiyleisöä oli paikalla yli 500 henkilöä.

Ilmavoimien Big Bandin kapellimestarina toimi Jaakko Nurila. Solisteina olivat tangokuningatar Saija Tuupanen ja Pyrkönmäeltä lähtöisin oleva Mikael Konttinen. Veteraanit Anna Veistola, Suoma Kovanen ja Lauri Lehtinen luovuttivat heille kiitoskukat.

Suuren suosion saanut vuotuisten konserttien sarja aloitettiin vuonna 2015.

PEKKA TOIVANEN

kunniapuheenjohtaja, Rintamaveteraanien Keski-Suomen piiri

Illan solisteina toimivat Saija Tuupanen ja Mikael Konttinen. (Kuva: Lauri Jokela)

Nurmijärveläisveteraani Mauno Tenhoviirta oli oikein tyytyväinen saatuaan lahjoittaa kirjansa poliisipäällikkö Ilkka Koskimäelle. (Kuva: Jukka Matilainen)

Nurmijärvellä juhlittiin satavuotiasta veteraania

Nurmijärveläinen Jatkosodan veteraani **Mauno Tenhoviirta** täytti toukokuussa 100 vuotta. Sitä juhlittiin ensin noin 500 vieraan torijuhlalla ja seuraavalla viikolla visiitillä Itä-Uudenmaan poliisilaitokselle, jossa juhluviera luovutti Ilomantsin motin laukaisemisesta kertovan ”Kuuma ja rankka kesä 1944” -teoksensa poliisipäällikkö **Ilkka Koskimäelle**.

Vierailulle veteraani kyydittiin sinivalkoisella poliisimersulla. Tenhoviirta tunnusti nauttineensa siitä suuresti, sillä on aina arvostanut poliisin työtä. Pitäjäneuvoksen arvonimelläkin palkittu Tenhoviirta kertoi läsnäolijoille yksityiskohtia sotatietään ja myöhemmästä elämästä siviilissä.

Pitkän elämänsä salaisuudeksi Tenhoviirta on kertonut kovan työn ja myönteisen elämänsänteen.

TEKSTI: MARKKU TUOMINEN

Loimaalla muistettiin kotirintaman naisia

Kotirintaman merkitys Suomen selviytymiseen Talvi-, Jatko- ja Lapin sodasta on aivan kiistaton. Marsalkka Mannerheimkin on sanonut, ettei armeija ole mikään kone, joka vain taistelee. Se myöskin tuntee ja ajattelee.

Tuhannet siteet yhdistävät sotarintaman ja kotirintaman. Jos kotirintamalla nostatetaan levottomuutta, leviää epävarmuus sotarintamallakin. Tässä kohden on kotirintamalle annettava tunnustus. Se piti yllä sotilaiden taistelutahtoa.

Keskeisessä asemassa tässä olivat naiset, jotka ottivat sotavuosina hoitaakseen lukemattomat työt. Heidän panostaan Suomen taistelussa kunnioittamaan paljastettiin Loimaan Veteraanipuis-tossa Kansallisena Veteraanipäivänä 27. huhtikuuta muistomerkki. Aloite kunnianosoitukseen tuli Loimaan Sotaveteraaniiyhdistyksen naisjaostolta ja veteraaniperinneyhdistykseltä.

MARKKU LAURINEN

Loimaan Sotaveteraanit, perinneyhdistyksen puheenjohtaja

Vasemmalta edessä Loimaan Sotaveteraanit ry:n Naisjaoston puheenjohtaja Terttu Härkälä ja sihteeri Eevi Kemppinen. Takana vasemmalta sotaveteraaniiyhdistyksen puheenjohtaja Jorma Koivisto, perinneyhdistyksen sihteeri Olli-Pekka Rastas ja Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin varapuheenjohtaja Kyösti Vuontela (Kuva: Jouko Rinne)

Vanhin Härmän osallistujista oli satavuotias perkiömäkeläisveteraani Erkki Malmi, joka sai Finnairin Sasa Färlingiltä erityisen lämpimän vastaanoton. (Kuva: Esko Petäjä)

Viimeiset rosvopaistit syötiin Peurungassa ja Härmässä

Kylpylähotelli Peurunka ja Finnairin lentävä henkilöstö järjestivät keskiviikkona 18. toukokuuta viimeisen rosvopaistitilaisuuden sotiemme veteraaneille puolisoineen, leskille, lotille, sotilaspojille, sotaorvoille ja heidän saattajilleen.

Tilaisuuden vanhimmat veteraanit olivat **Elli Pöyhönen**, 104, ja **Martti Mäkinen**, 103. Yli sata-vuotiaita veteraaneja oli mukana useita muitakin.

Tilaisuuden isäntänä toimi **Kalevi Rönnqvist**. Viihteellisestä ohjelmasta vastasivat Ilmavoimien Big Band sekä harmonikkataiteilijat

Veikko Ahvenainen ja **Carina Nordlund**, viulutaiteilija **Charlotte Loukola**, säestäjänään **Sari Eirtola-Loukola** sekä **Reino Bäckströmin** säestämä laulaja **Elina Sauri**.

Maistui myös Härmässä

Myös Härmässä vietettiin toukokuussa rakastetuksi vuotuiseksi perinteeksi muodostunutta rosvopaistitjuhlaa, täälläkin todennäköisesti jo viimeistä kertaa.

Väkeä Finnairin lentävän henkilökunnan yhdessä Puolustusvoimien aluetoimiston ja veteraaniyhdistysten kanssa järjestämään

tilaisuuteen oli kerääntynyt noin 200 henkeä.

Ohjelmassa oli **Jan-Erik Hagforsin** tervetuloitovotus, rovasti **Esa Vaittisen** ruoan siunaaminen ja Elina Saurin musisointia. Tahtuman ”isä” Kalevi Rönnqvist Finnairilta viihdytti yleisöä tutulla tavallaan yhdessä Finnairin lentomäntien ja Seinäjoen sotilaskotisisarten kanssa.

TEKSTI: PEKKA TOIVONEN (PEURUNKA),
ARIELA SÄKKINEN (HÄRMÄ)

Rosvopaistiin osallistui Peurungan tutuissa tiloissa noin 280 henkilöä. (Kuva: Lauri Jokela)

Helsingin Sotaveteraanipiiri sai uuden puheenjohtajan

Liki vuosikymmenen ajan Helsingin Sotaveteraanipiirin puheenjohtajana toimineen Pertti Laatikaisen tilalle valittiin huhtikuussa pidetyssä vuosikokouksessa everstiluutnantti evp Vesa Sundqvist.

Uusi puheenjohtaja Laatikainen otti vastaan tehtävän suurten muutosten keskellä.

”Turvallisuuspoliittiset mennerlaatat ovat liikkeessä, osin jo järjstenkin. Muutos sattuu myös aikaan, jolloin sotaveteraanikentässä ollaan siirtymässä asteittain kohti veteraaniperinneaikaa. Yhdessä teemällä piirin hallituksen ja jäsenistön kanssa suuntaamme kuitenkin luottavaisesti kohti uusia tuulia”, Sundqvist pohtii.

Suuria muutoksia on viime aikoina tapahtunut myös uuden puheenjohtajan elämässä.

”Siirryin reserviin 1.1.2022 lukien palveltua 35 vuotta Puolustusvoimissa alokkaasta everstiluutnantiksi. Aloitin samalla MPK Etelä-Suomen maanpuolustuspierin päällikkönä. Olen tästä todella mielissäni. Se mahdollisti työn jatkamisen täysipäiväisesti maanpuolustuksen parissa – ja vieläpä tutussa toimintaympäristössä, sillä virkaurani viimeisenä tehtävänä

Väistyvä puheenjohtaja Pertti Laatikainen (vas.) luovuttaa tehtävät hyvillä mielin Vesa Sundqvistille.

sain kunnian palvella lähes viiden vuoden ajan Uudenmaan aluetoimiston päällikkönä vuosina 2017–2021. Toimialue oli sama kuin piiripäällikkökin, eli koko Uudenmaan maakunta”, hän kiittelee.

”Aluetoimiston päällikön pestini aikana pääsin tutustumaan laajasti eri viranomaistahoihin, kunta- ja järjestökenttään sekä elinkeinoelämän edustajiin, ja ennen kaikkea veteraaneihin sekä näihin reserviläisiin ja maanpuolustajiin, jotka

vapaaehtoispuhjalta antavat osaaamistaan ja runsaasti vapaa-aikaansa yhteisen hyvän eteen.”

”Voidaan puhua aika lailla unelmatyöstä, kun pääsee tämänkaltaisen joukon kanssa jatkamaan työuraansa. Uskoisin, että tämä aiempi työkokemus tukee hyvin myös tätä luottamustehtävääni hoitoa piirin hallituksen puheenjohtajana.”

TEKSTI: ARIELA SÄKKINEN
KUVA: RAUNO LOUKKOLA

Pirkanmaalle Perinneyhdistys

Sotaveteraanityö on siirtymässä perinneaikaan viimeisen iltahuudon lähestyessä niin veteraaneja kuin heidän puolisoita ja leskiään. Pirkanmaalla valmistelutyötä on pohjustanut muiden järjestöjen kanssa yhteistyössä Sotaveteraanipiiri. Viime elokuusta lähtien työtä on tehnyt maanpuolustus- ja perinnejärjestöjen edustajista koostunut perinnetoimikunta.

Maanantaina 23. toukokuuta koontuivat 15 perustajajäsenyhteisöä Tampereella perustamaan Sotien 1939–1945 Pirkanmaan Perinneyhdistyksen. Yhdistys toimii alkuun Sotaveteraaniliiton alaisuudessa, mutta siirtyä myöhemmin Tammenlehvän Perinneliiton alaisuuteen.

”Nyt me jälkipolvet teemme toisenlaista historiaa uuden yhdistyksen myötä. Meillä on vastuu jatkaa

tätä työtä. Meidän jälkipolvien on nyt aika tuntea vastuu isänmaastamme vaalimalla kunniakasta perintöä tuleville sukupolville ja samalla vielä hoitaen hoito- ja tukitarpeet loppuun saakka”, perustamiskokouksessa todettiin.

JOUNI KOSKELA
puheenjohtaja, Sotien 1939–1945 Pirkanmaan Perinneyhdistys

Sotiemme veteraaneista, heidän puolisoistaan ja leskistään tulee perustetun yhdistyksen kunniajäseniä. (Kuva: Raimo Ojala)

Eturivissä keskellä istuvan päivänsankarin lisäksi juhlaan olivat kokoontuneet veteraaniveljet Jorma Haanpää, 95 (vas.) sekä Jaakko Hautala, 96, seisomassa vasemmalla yhdistyksen puheenjohtaja Mauno Vähämäki ja oikealla kuoron johtaja Kari Rantakari

Lapua juhlistettiin 101-vuotista päivänsankaria

Yksi Lapuan veteraaniiyhdistyksen perinteistä on veteraanien muistaminen heidän syntymäpäivänään veteraanikuoron esityksin ja kukkatervehdyksin. Helmikuun lopulla vierailun kohteena oli aikanaan itsekin innokkaasti kuorossa laulanut Väinö Mäkynen.

”Yksi pitkän iän ja salaisuus on ollut myönteinen suhtautuminen elämään ja edelleenkin hersyvä huumori” kertoi veteraani 100-vuotispäivänään viime vuonna. Sitten hän on muuttanut Myllytuvan hoitokotiin, jossa hänestä pidetään hyvää huolta.

Kuoron komeasta esityksestä nauttivat päivänsankarin lisäksi myös Myllytuvassa asuvat veteraaniveljet, samoin kuin hoitokodin muut asukkaat ja hoitajat.

MAUNO VÄHÄMÄKI

puheenjohtaja, Lapuan Sotaveteraanit ry

Taipalsaaren viimeinen veteraani jatkaa veteraanityössä

Harvalla on takanaan niin pitkää uraa ansiotyössänsä kuin Taipalsaaren Sotaveteraanien sihteerillä Tapio Niemellä, 94, joka valittiin juuri ennätykselliselle 35. toimintakaudelleen. Täsmällisesti asioita edelleen järjestävä sotaveteraani Niemi viettää heinäkuussa 95-vuotispäiväänsä.

”Olemme iloisia Tapsan aktiivisuudesta. Toiminnassamme pandemia rajoitti osallistumista. Lähelle normaalia pääsemme kuluvalle kaudella. Jäsenistön ikääntyminen luo totta kai omat haasteensa, mutta tämä vuosi mennään kuitenkin vielä täysillä perinteitä kunnioittaen”, yhdistyksestä kiitellään.

Yhdistyksellä on kannattajajäseniä toistasataa. Heidän toivotaan olevan jatkossa mukana perinnetoiminnassa.

RISTO PARONEN

puheenjohtaja, Taipalsaaren Sotaveteraanit ry

Kakkutarjoilu maistui Tapio Niemelle, joka on yhdistyksensä viimeinen veteraanijäsen.

Veteraanit kutsuttiin kunniajäseniksi Pudasjärvellä

Pudasjärven Sotaveteraanit ry piti vuosikokouksensa 30. maaliskuuta. Vuosikokoukselle kuuluvien sääntömääräisten asioiden käsitteilyn yhteydessä keskusteltiin veteraanityössä meneillään olevasta rakennemuutoksesta. Perinneaikaan siirtyminen ja veteraanijäseniä yhdistyksen lakkauttaminen on Pudasjärvelläkin edessä lähitulevaisuudessa.

Kokouksessa palkittiin ansioituneita veteraanityöntekijöitä Pohjois-Pohjanmaan piirin kultaisilla ja hopeisilla ansiomerkeillä sekä Sotaveteraaniliiton ansioristeillä yhteensä kaksikymmentäyksi henkilöä. Yhdistys teki arvokkaan päätöksen kutsua kunniajäsenikseen jäljellä olevat noin kaksikymmentä veteraanijäsentään.

Kunniajäseniksi päätettiin kutsua myös yhdistyksen kaksi aikaisempaa puheenjohtajaa **Paavo Kurttila** ja **Paavo Pikkuaho**, samoin kuin naisjaostossa ja hallituksessa pitkään toimineen **Raija Niemelä**.

TEKSTI: VESA HOLMSTRÖM

KUVA: EIJA AHONEN

Kuvassa takana vasemmalta Heimo Turunen, Eero Ahonen, Kari Kärki, Timo Kerälä, Eero Talala, Matti Rantala, Keijo Piirainen, Tomi Timonen, Vesa Riekkä ja Paavo Ervasti, edessä vasemmalta Birgit Tolonen, Raija Niemelä, Sointu Veivo, Aila Repola ja Vesa Holmström.

Tuire Grönthalin johtama Nurmijärven reservikuoro lauloi kirkkopäivässä muun muassa Sillanpään marssilaulun ja Veteraanin iltahuudon. (Kuva: Hanne Pekkanen)

Kirkkopäivä Nurmijärvellä

Uudenmaan ja pääkaupunkiseudun veteraanien kirkkopäivää vietettiin Nurmijärven kirkossa 28. huhtikuuta. Paikalla oli noin sata kutsuvierasta.

Päivä alkoi messulla, jossa saarnasi kenttäpiispa emeritus **Hannu Niskanen**, liturgi toimi järjestelytoimikunnan puheenjohtaja **Ari Tuhkanen**. Narvan marssin sävelet saattoivat seppelpartiot matkaan sankarihautoille.

Nurmijärven Sotaveteraanit ry:n puheenjohtaja **Markku Tuomisen** puheenvuoro aloitti päiväjuhlan. Kunnan-

johtaja **Outi Mäkelä** toi Nurmijärven kunnan tervehdyksen. Puolustusvoimien tervehdyksen lausui kapteeni **Juho Juvonen**. Abiturienti **Leo Kautto** Nurmijärven lukiosta piti puheen. Päättösanat lausui rovasti **Sepo Väättäinen**.

Tilaisuuden järjestivät yhdessä seurakunnan kanssa Nurmijärven Sotaveteraanit, Nurmijärven Rintamaveteraanit ja Sotainvalidien Veljesliiton Uudenmaan piiri.

TEKSTI: MARKKU TUOMINEN

Pohjois-Savon veteraanitoiminta siirtyy kohti perinneaikaa

Vuonna 1966 perustettu Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri muuntautuu valtakunnallisen Tammenlehvän perinneliiton sateenvarjon alla toimivaksi perinneyhdistykseksi. Tätä koskeva sääntömuutos hyväksyttiin 22. huhtikuuta Kuopiossa pidetyssä vuosikokouksessa.

”Sotaveteraanien tai heidän leskiensä asemaan muutos ei vaikuta, vaan tässä mielessä kyse on lähinnä nimenmuutoksesta”, Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Jari Hynninen** korostaa.

”Veteraaneja eikä heidän leskiään jätetä, vaan on suuri kunnia huolehtia heidän hyvinvoinnistaan aina viimeiseen mieheen saakka. Vastaisuudessa ne vain kanavoituvat uusien perinneyhdistysten kautta”, sotaveteraanipiirin sosiaalineuvoja **Marjatta Weckström** tähdentää.

”Vaikka veteraanien määrä vuosi vuodelta vähenee, yksilötasolla hoivan tarve kasvaa. Meidänkin sotaveteraanipiirimme nuorin veteraanijäsen on jo 97-vuotias”, hän muistuttaa.

Tärkein tehtävä pysyy

Perinneyhdistys hoitaa jatkossakin sotaveteraanien edunvalvontaa ja huolehtii kasvaneesta hoivantarpeesta kuten piirit jäsenyhdistyksineen ovat tähänkin saakka tehneet.

”Veteraanijärjestökentän organisaatiomuutos on vääjäämätön, sillä veteraanien määrä on valtakunnallisesti laskenut jo 4000 veteraanin tuntumaan ja Pohjois-Savossakin jo

Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Jari Hynninen vas., toiminnanjohtaja Eija Iivarinen sekä muutostyötä ohjanneen toimikunnan puheenjohtaja Pentti Huopainen (Kuva: Ariela Säkkinen)

reilusti alle 200 veteraaniin”, Hynninen alleviivaa.

Piiritasolla organisaatio kevenee merkittävästi. Siihen oleellisesti vaikuttaa myös Sotaveteraanien ja Rintamaveteraanien toimintojen yhdistäminen. Molempien järjestöjen paikallisyhdistyksistä ja -osastoista huomattava osa on jo lakkautunut. Hynnisen mukaan jäljellä olevissa jäsenyhdistyksissä pohditaan toiminnan jatkuvuutta ja mahdollista sulautumista perinneyhdistykseen.

Suunnittelu sotaveteraanien perinneaikaan siirtymiseksi aloitettiin jo kymmenen vuotta sitten. Tämä tehtävä uskottiin Sotaveteraaniliitolle ja sen valtakunnalliselle organisaatiolle. Pohjois-Savon Sotave-

teraanipiirin toiminnanjohtaja **Eija Iivarisen** mukaan jo vuonna 2016 päätettiin Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin muuntumisesta maakunnalliseksi Sotien 1939-1945 Perinneyhdistykseksi. Sen alla tulee toimimaan viisi seutukunnallista perinnetoimikuntaa, jotka muotoutuvat entisten paikallisyhdistysten toimintoja yhdistellen.

Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri ry perustettiin syksyllä 1966. Sen jälkeen paikallisyhdistyksiä perustettiin ripeään tahtiin. Iivarisen mukaan 1970-luvun alussa niitä oli jo 24.

”Nyt niitä on jäljellä vielä 17, joista ainakin viisi lakkaa vielä tämän vuoden kuluessa.”

ETSITÄÄN TIETOA

Englantilaistoimittaja etsii Kollaista taistelijoita

Olen toimittaja **Philip Gomm**. Isoisäni, **Eemil Pirhonen**, kaatui Kollaalla Talvisodassa 11.3.1940. Hän palveli Jalkaväkirykmentti 69:n 3. komppaniassa. Hänen ruumistaan ei koskaan löydetty, mikä jäi vaivaamaan perhettämme. Nyt on minun, Eemilin lapsenlapsen, vuoro jatkaa selvitystä isoisäni viimeisistä vaiheista. Hänen joukko-osastonsa sotapäiväkirjaa ei noilta päiviltä ole.

Sotasammon mukaan Eemilin ruumis olisi löydetty ja haudattu Sortavalan sankarihautausmaalle (hän oli kotoisin muutaman kilometrin päästä Helylänstä) ja haudan numeroksi annetaan 20406. Sortavalan sankarihautausmaan tiedoista hänen nimeään ei kuitenkaan löydy.

Vuodelta 1953 peräisin olevassa ”Sortavalan sankarivainajat - In Memorium” -teoksessa haudan kerrotaan olevan tyhjä ja Eemilin tulleen siunatuksi haudata kentälle jääneenä tai poissaolevana.

Onko sinulla sukulaisia, jotka taistelivat Kollaalla, etenkin Eemilin rykmentissä/ komppaniassa? Tai ovatko he kenties jättäneet jälkeensä kirjeenvaihtoa tai omia päiväkirjoja, joissa mainittaisiin kyseisen päivän taisteluja/ tapahtumia? Tai ovatko sukujuurenne Sortavalassa/ Helylänssä ja olisiko teiltä sitä kautta mahdollista saada lisätietoa asiaan liittyen?

Aiheesta löytyy laaja kirjoitus kuvineen englanniksi Sotaveteraaniliiton kotisivuilta.

Yhteydenotot:

toimitus@sotaveteraaniliitto.fi

tai kirjoittajaan:

philip.gomm@outlook.com • +44 (0)7711 776448

TAPAHTUU

Pohjois-Pohjanmaan Kirkkopäivä 11.9.2022

Sotiemme veteraanien Pohjois-Pohjanmaan kirkkopäivä järjestetään Kiimingin kirkossa ja seurakuntakeskuksessa;

- messu klo 10.00 kirkko
- ruokailu klo 11.30 seurakuntakeskus
- juhla klo 13.00 kirkko

Kirkkopäivän messu ja juhla www.virtuaalikirkko.fi

Lämpimästi tervetuloa!

50 VUOTTA SITTEN

Sotaveteraani-lehdessä 50 vuotta sitten

Kansanterveyslain voimaansaattaminen

Kansanterveyslaki astuu voimaan 1.4.1972. Laki astuu voimaan vain muutama kuukausi sen jälkeen, kun eduskunta hyväksyi sen. Lain voimaansaattamiseksi on suoritettu kiireisiä valmistelutehtäviä hallituksen toimesta pääasiassa sosiaali- ja terveysministeriössä sekä lääkintöhallituksessa ja Kansaneläkelaitoksessa.

Askel eteenpäin lain toteutumisessa päätettiin äskettäin, kun hallitus antoi kansanterveysasetuksen terveyskeskuksessa perittävistä maksuista. Kansanterveysasetu sisältää tarkempia säännöksiä kansanterveyslain toteuttamisesta, mm. säännökset siitä, mitä lääkintöhallituksen kunakin vuonna vaatiman kansanterveystyön valtakunnallisen viisivuotiskauden tulee sisältää, samoin kun ohjeet kunnallisten kansanterveystyön toimintasuunnitelmien sisällöstä.

Kansanterveysasetus sisältää myös säännök-
sen terveyskeskuksen ja sosiaaliviranomaisten

yhteistyössä. Asetuksen mukaan kansanterveystyö tulee tapahtumaan terveyskeskuksen omana tai muuna kunnallisena toimintana, kuitenkin niin, että sairaankuljetusneuvoilla suoritettavan sairaankuljetuksen voi kunta tai kuntainliitto tarpeen mukaan uskoa joko kokonaan tai osittain yhteisölle tai yksityiselle ammatinharjoittajalle, jolla on siihen asianomainen lupa.

Potilaan terveyskeskukselle suorittamista kustannuksista ei potilaalla ole enää oikeutta saada korvausta sairausvakuutuslain perusteella. Kansanterveystyöstä perittävät maksut voidaan asteittain poistaa uudistamalla tarpeen mukaan asetus terveyskeskuksissa perittävistä maksuista.

Sotaveteraani-lehdessä 2/1972

**Näemme vanhuuden ja
kokemuksen voimavarana
ja kannustamme koko
yhteiskuntaa tekemään
samoin.**

Vanhustyön keskusliitto

KESÄKUUN RISTIKKO

[illegible]

SOPPATYKKI RIIHIMÄKI -muonitukset yksityisille ja yrityksille- soppatykkiriihimaki@gmail.com	Napapiirin Residuum Oy	www.kukkolayhtiot.fi
Rakennusliike T.Rauman Oy Salo	Leon Hallit Salo Ay Pertteli	Pensi Rescue Oy Sastamala
SIKAJOEN NUORISOKOTI	Maanrakennus Lindqvist Oy Sipoo	EHMP Engineering Oy Sipoo
www.venesailytys.fi	Kourla Oy Somero	I & M Huusko Oy Sotkamo
T:mi Ari Jortikka Säkylä	UGLY BOY Tammela	Vossi Group Oy Tampere
Tammer-Puhallin Oy Tampere	Lakiasiat Aki Ojalehto Tampere	R-Tilipalvelu Oy Tampere
Arkkitehtiruutu Oy Tampere	Tamsin Puutarha Teuva, www.tamsin.fi	Nikka Ky Tornio
Ykkösvaihde Tornio	Sähkö-Jore Oy Turenki, www.sahko-jore.fi	Histec Oy Turenki
Trans Aarnio Oy Turku	Asennus Misso Oy Turku	Tamitech Automation Oy Kellokoski
Neteram Oy Tuusula	Pointcool Oy Tuusula	Tuija Ukonmäki Oy LKV Isännöintipalvelut Tuusula
JPS Maalaus Oy Tuusula	Tilipäät Ay Jokela	Robecorp Oy Ulvila
Kuljetus Leppälät Ay Urjala	Circulation Oy Vantaa	Oy K.Juslin Ab Vantaa
Meconet Oy Vantaa	Sidita Engineering Oy Vantaa	J-PV Kuljetus Varkaus

SANAKILPA

10.3.2022 ilmestyneen Kenttäpostia-lehden kilpailusana oli ”HYÖKKÄYSSOTA”. Kovinkin haasteelliseksi luulemamme sana ei ollut teille haaste eikä mikään, vaan hyväksytyjä sanoja löytyi 81 kpl. Ne on lueteltu alla olevassa luettelossa

H	hyökkäys	hyöty	hyötyä	hako	hosa
	hyssykkä	hytkey	hyttö	hyöky	hyökyä
	höyky	höyty	höskä		
Y	yökkäys	yskä	yhtyä	yskös	yökkäys
Ö					
K	kyky	kysta	kätsy	katos	kato
	kystä	käytös	kasko	kytkös	käsky
	katko	katkos	kysä	kota	kohta
	koska	kotka	kotsa	kyhäys	kyssä
	kytky	kyty	kytö	käkö	käskyty
	kätkö	köhä	köksä	köyhä	köyhtyä
K					
Ä	äksy	äksyys	ähky		
Y					
S	sota	sokka	sotka	sato	sakko
	saos	syksy	sykäys	syytös	syöksy
	syöksy	syöstä	sähkö	sähköty	sätky
S					
O	otsa	oksa	osasy		
T	taso	tokka	tahko	taho	taos
	toka	tykky	tykö	täky	töhkä
	töyssi				

A

Kaikkien vastanneiden kesken arvottiin kolme kirjapalkintoa.

Onni suosi seuraavia henkilöitä: Timo Rekilä, Oulainen; Sanna Lahtinen, Vantaa ja Seppo Närhi, Juva.

Onnittelumme voittajille!

Seuraava kilpailusana on ”JUOKSUHAUTA”.

Lähetätkää vastauksenne perjantaihin 9.9.2021 mennessä osoitteeseen Sotaveteraaniliitto, PL 600, 00521 Helsinki tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi.

Muistakaa kirjoittaa vastauksen yhteyteen lähettäjän nimi ja osoite. Kuoreen merkintä ”sanakilpa”. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme kirjapalkintoa.

Tässä vielä säännöt: Hyväksyttäviä sanoja ovat suomen kieleen vakiintuneet Kielitoimiston sanakirjan hyväksymät substantiivit perussijansa yksikössä (esim. koti, sukka), ellei sana ole monikollinen (sakset) sekä perusmuotoiset verbit, adjektiivit, pronominit, konjunktiot ja adverbis. Emme hyväksy erisnimiä tai apusanoja. Sanassa on oltava vähintään neljä (4) kirjainta.

Rintamaveteraaniliiton myyntiartikkelit

Hinnasto

	osastolle	yksityiselle
Onnitteluadressi tekstinä Parhainta onnea	6,00	8,00
Suruadressit 3 eri värssyvaihtoehtoa ja 1 jossa vain teksti Muistoa kunnioittaen	6,00	8,00
Onnittelukortti 2 erikokoista korttia kannessa Onnea, sisällä Lämpimimmät Onnentoivotukset	3,50 2,50	3,50 2,50
A5 kortti A6 kortti		
Osanottokortti kannessa valkoisia ruusuja ja kynttilä ja teksti Lämmin osanotto, sisällä Suruun osaa ottaen	2,50	2,50
A6 kortti		
Rintamerkit hopeanvärinen jäsenmerkki	5,00	6,00
Liiton hautamerkki pronssinvärinen, pyöreä, halkaisija 6,5 cm	15,00	15,00
Liiton pöytäviiri marmorijalusta	30,00	35,00
Tinalautanen liiton logolla - halkaisija 21 cm, seinään kiinnitettävä	50,00	50,00
Solmio - tummansininen	20,00	20,00
Solmioneula kullanvärinen, liiton logo	20,00	20,00

Toimitusaika 1 viikko

Kaikkiin lisätään postikulut.

Tavaratilaukset: Rintamaveteraaniliitto ry
PL 600
00521 Helsinki
puh. 050 543 8787

						K	O	K	A	T		K	A	U	K	A	I	S	E	T	
						Ä	M	Y	R	I		I	I	R	O		K	U	M	U	
						V	A	R	I	K	S	E	N	P	E	L	Ä	T	I	N	
						E	T	A	N	A		L	E	O	T		T	I	L	A	
K	I	P	P	O		L		T	A	T	T	I		T	E	H	O			R	
Ö		Ä	I	T	I	Y	S			O					L		V	E	S	I	
Y	H	Ä	T	I				T	E	K	N	O	S		E	L	M	E	R	I	
H	Ä	T	Ä	S	A	N	O	M	A		R	O	I	M	A		R	I	K	E	
Ä	R	E	Ä		S			C	A	L	A	I	S		M		S	I	S	A	R
	K			K	U	O	K	K	A	V	I	E	R	A	A	T		T		Ä	
L	Ä	I	K	Ä	T			M	O	K	A	T		I		N	O	P	E	U	S
A		R	I	S	U			A	T	E	T		P	E	I	K	K	O		R	
V	I	I	T	I	S	E	N		I	A	S	O	N		K	E	I	K	A	T	
A	N	S	A	T		E	N	O	T		O	R	A	V	A		S	U	K	U	
	F		T	Y	Y	R	I		T	O	F	U	T		L	O	S	K	A	T	
	O	P	A	S		O	T	S	O		I	T	A	R	A		A	A	T	U	

RETTIG

A gold oak leaf brooch, featuring a stylized oak leaf design.

5. Isännänviiri

Kotipihalle tai mökille.
Sinivalkoisen viirin
pituus neljä tai viisi metriä.
Hinnat 60 ja 70 euroa

seen.

Nro kpl